

VAKOK VILÁGA

LXXX.
évfolyam
6. szám

2019.
június

 MAGYAR
VAKOK ÉS GYENGÉNLTÁTÓK
ORSZÁGOS SZÖVETSÉGE

Tartalomjegyzék

Rendezvényeink

- 3 Folytatódik a kemény munka – Együtt a jövőnkért

Házunk tájáról

- 7 Lezajlott az idei küldöttgyűlés
- 8 A kormány benyújtotta a 2020. évi költségvetés tervezetét
- 9 Meghívást kapott az MGVYOSZ a Főkefe 70 éves születésnapjára
- 10 „Az önállóság növelése minden korosztályban” – Nemzetközi rehabilitációs konferencia Budapesten
- 12 Tapintható grafika – avagy miért jó, ha a vak gyerekek is megtanulnak rajzolni?
- 16 Mi az a WAMDIA és mit nyújt a látássérülteknek?
- 18 Közlekedési kultúra napja – figyeljünk jobban egymásra!

Nyelvünk csodái, irodalmunk szépségei

- 19 A hangomat adom – beszélgetés Hornai Gáborral
- 21 Versvilág – összeállította Árvay Mária
- 23 Tanmese az előítéletről és a változásról
- 25 Te melyikhez hasonlítasz?

Első a család

- 27 Beszélgetés a Vocalise – a három szoprán formáció tagjaival: Baghi Viktóriával, Gaál Mónikával és Kiss Viktóriával
- 31 A látássérülteket is érinti a közjegyzők díjszabásáról szóló rendelkezések változása
- 32 Vállalkozna, de hogyan?
- 35 Mesterséges intelligencia a közjóért - A Microsoft dollármilliókat ad jó ügyekre
- 37 Gül Baba Türbéje – minden érzékre ható élmény
- 38 Remek ötlettel állt elő a Lego: látássérülteknek fejlesztett speciális kockákat
- 39 Kiderült, miért hallanak jobban a vakok

Tuti tippek, rövid hírek

- 41 Online hangoskönyvtár már Androidra is
- 41 Változás a Braille-írógépek szervizelésében
- 42 Megérkeztek az iPhone tokok
- 42 Segédeszközboltunk háztartási kínálatából
- 43 Játékok a segédeszközboltban
- 45 Kutyás termékek a segédeszközboltban

Társas barangoló

- 45 Egy nap a repülők között Szolnokon
- 46 Ady Emlékkiállítás

Újság az újságban

- 47 Átfogó IT-akadálymentesítést kezdenének Magyarországon

Meghívók, közlemények, hirdetések

- 48 Pályázat diákoknak
- 49 VGYKE Szülő-Példa-Érték Program eredményhirdetése
- 50 Társkeresés
- 50 Szerkesztői közlemény

Rendezvényeink

Folytatódik a kemény munka – Együtt a jövőnkért

Múlt szerdán, 2019. május 29-én idén harmadszor gyűltek össze a látás-sérült diákok oktatásában érintett, tenni akaró szülők, tanárok, szakemberek és tanulók, hogy közös munkával egy jobb jövőt, jobb oktatási közeget teremtsünk közösen a gyerekek számára. Célunk létrehozni egy online tudásbázist, ahol szülő, tanár és diák egyaránt segítséget, megoldási ötleteket találhat a felmerülő problémákra.

A legutóbbi alkalmon az eddigiektől eltérő módon nem 1 kerekasztalnál mondhatták el véleményüket a jelenlévők, hanem 8 témaasztalnál adhatták tovább tapasztalataikat és észrevételeiket a jelenlévők. Így mindenki minden témában kifejthette álláspontját. Minden asztalnál ült egy MGVYOSZ-es kolléga, illetve felkért szakember, aki moderálta a beszélgetést, az érdeklődők pedig negyedórás rotációban váltották egymást az asztaloknál. Így mindenki lehetőséget kapott, hogy minden témához hozzászóljon, kollégáink pedig szorgosan jegyzetelték az elhangzott tippeket, tapasztalatokat. A módszer tréning szemléletben lett kidolgozva, melynek lényege a folyamatos mozgás és témaváltások keltette agyserkentés során a gondolatok összegyűjtése egy jó ügy érdekében, miközben új kapcsolatok és ötletek születnek meg.

Lássuk különféle témák szerint csoportosítva, hogy melyek voltak a legfontosabb új információk, ötletek, igények!

1. Könyvek (tankönyvek, szakkönyvek, jegyzetek stb.)

Az asztalnál észrevételeket, fejlesztési javaslatokat lehetett megosztani a tankönyvellátással kapcsolatosan.

A résztvevők többsége egyetértett abban, hogy jól jönne a szövetség segítségével a rendelkezésre álló e-változatok beszerzésében a tankönyvekből, illetve szükségük lenne egy fórumra, levelezőlistára, ahol a diákok megoszthatják egymással a meglévő, beszkenelt könyveiket.

Ez szerzői jogi problémákba ütközhet, ugyanis van olyan kiadó, amely írásban, lepecsételve kötelezi a szövetséget arra, hogy az általa elküldött könyvet harmadik személynek ne adhassa ki. Így a könyvcserélgetés jogi részének mindenképp utána kell járni.

Több diáknak is probléma, hogy kizárólag txt-ben tud szövegeket olvasni, így megszületett egy JAWS és Office használatra felkészítő 3 napos tréning ötlete, melyben akár a szülők is részt vehetnének. Az érdeklődést hamarosan fel fogja mérni A jövő kilátásai munkacsoport.

2. Tanulásban segítő eszközök

Ennél az asztalnál azokról a tárgyakról volt szó, amelyeknek a használatát az iskola elvárja vagy javasolja, illetve a diákokat a tanulásban, olvasásban, jegyzetelésben segítő eszközökről.

Előbbiről a diákok egyöntetűen szeretnék egy online elérhető listát kapni, hogy már a tanév elején lássák, mire lesz szükség az év folyamán. Elhangzott, hogy sokaknak ötlete sincs, hol tud pl. domború térképet, földgömböt vásárolni, így nagyon hasznos lenne, ha konkrét boltok, webáruházak elérhetőségét is megkapnák, ahol beszerezhetik a szükséges tárgyakat.

3. Általános módszerek az oktatásban, melyek elérhető tudást biztosítanak

A rengeteg válaszból egy általános igazság rajzolódott ki: nincs biztos és vitathatatlan módszer, hiszen minden diák más-más módszerrel tanul eredményesen, másfajta segítségre van szüksége. Két dolog viszont alapvető elvárás kellene legyen a pedagógusok felé: egyrészt az empatikus, segítő és odafigyelő hozzáállás, ha látássérült gyerek kerül az osztályába, másrészt a tanár kreativitásának lehetőség szerinti minél jobb használata. Ugyanis a legtöbbször a legegyszerűbb módszerek segítenek, legyen szó bármiről: megkérdezni, figyelni és meghallani a diák igényeit, rendelkezésére bocsájtani a tananyagot akadálymentes formában, kreatívan segíteni a megértésben, jegyzetelésben, beilleszkedésben, iskolán belüli közlekedésben.

Többször került szóba egy konkrét eset, rengeteg diák tapasztalja, hogy a tanár saját szellemi termékeként félti a diákoktól az általa összeállított, kivetített diákat, és a látássérült gyerek külön kérésére sem adja neki oda, hogy abból könnyebben tanulhasson. Itt nyilvánvalóan általános hozzáállásbeli problémáról van szó, mely a tanárok szemléletformálásával és edukálásával elkerülhető lenne. Az Együtt a jövőnkért első alkalmával is a jogszerűtlen helyzetek ellen való fellépés módjáról beszélgettünk, hiszen ezt tartjuk az egyik legfontosabb témának az oktatásban. Fontos, hogy a diákok ki tudjanak állni magukért, ismerjék a hatalmi szinteket, ne rekedjenek meg egy nemet mondó tanárnál.

4. Segítő módszerek tantárgy-specifikusan

A megszólalók szerint a legfontosabbak a minden tárgyból elérhető digitális tankönyvek és az akadálymentes érettségi tételek lennének.

Az egyes tantárgyakhoz kapcsolódva főként a digitális technikát hívnák segítségül, illetve minden tantárgyra igaz, hogy több szemléltetésre, akadálymentes, dombornyomott eszközökre lenne igény, hogy a látássérült diákok jobban el tudják képzelni az adott dolgot, amiről tanulnak, legyen szó földrajzról, kémiáról, biológiáról.

5. Juttatások, támogatások, ösztöndíjak, tankönyvtámogatás, egyéb gyermekvédelmi program, segítség

A résztvevők javaslata szerint a rehabilitációs központok és az iskolák között kapcsolatnak kellene lennie, mivel főként a 16. évüket betöltött, fogyatékkal élő fiataloknak adott esetben nagy szükségük lenne a központok által nyújtott szolgáltatásokra. Épp ezért a honlapon is szükséges őket ezekről tájékoztatni.

Az iskoláknak ezenkívül is kapcsolatban kellene lenniük olyan szakemberekkel, akik az integrált oktatásban segítséget tudnak adni akár a diákoknak, akár a pedagógusoknak. Felmerült egy nyugdíjas gyógypedagógusokból álló önkéntes szervezet ötlete, akik el tudnának utazni az egyesületek kérésére az adott iskolához, és fel tudnák készíteni a tanárokat a látássérült diákok fogadására. Az utazótanároknak nincs arra kapacitásuk, hogy az egyesületekhez is ők járjanak, mivel arra is kevés idejük van, hogy a látássérült diákokkal foglalkozzanak.

Az érettségi vizsga, valamint a felvételi vonatkozásában össze kell gyűjteni a fogyatékkal élőkre vonatkozó speciális szabályokat, esetleges kedvezményeket, támogató gyakorlatot, ezekről tájékoztatni kell az érintetteket. A szabályozást, lehetőségeket nemcsak a diákok, de sokszor még a tanárok sem ismerik (például azt, hogy lehet Braille-írással vagy elektronikusan érettségit írni.)

Fontos lenne a különféle pénzbeli ellátásokkal, útiköltség térítéssel, közgyógyellátással kapcsolatban informálni a diákokat, illetve szüleiket. A diákok többségének főként laptopra, okostelefonra és digitális nagyítóra lenne szüksége, de sok család nem engedheti meg anyagilag egyiket sem, így számukra nagyon hasznos volna, ha támogatással igényelhetnék meg ezeket.

6. Segítő egyesületek, intézmények országszerte/világszerte

A megyei segítő egyesületek vezetőinek és tagjainak tapasztalata az, hogy az egyesületekben kevés látássérült gyerek van, így nehéz közösséget teremteni, ám mégis ez a segítő intézmények legfőbb célja. Igyekeznek támogatni a fiatalokat az identitásuk megtalálásában, erősítésében, társakat adni melléjük, hogy érezzék, nincsenek egyedül. Máshol a családdal tartanak szorosabb kapcsolatot a segítőik, a gyerekeknek a tanulmányi pályázatokban, ügyintézésben segítenek inkább, megint máshol életvezetésben adnak tanácsokat. Rengeteg lehetőség van ilyen alapítványok programjaiban részt venni, de az érintettek sokszor nem is tudnak ezek létezéséről.

Páran felvetették, hogy a legjobb minden iskolában egy segítő központot üzemeltetni, ahova ügyes-bajos dolgaikkal fordulhatnak a diákok.

7. Kortárssegítés

Ennél az asztalnál felmerült a tematikus levelezőlisták, Facebook csoportok és a tanulóklubok ötlete, melybe nemcsak látássérült, hanem látó gyereket is várnának. Fontos lenne, hogy ne mindig a látássérült gyerekeket segítsék, hanem ők is megkapják a lehetőséget, hogy másoknak segítsenek, hiszen lehetnek olyan tantárgyak vagy területek, amiben ők a jobbak társaiknál.

Voltak, akik azt javasolták, hogy naponta más diáktársat utaljanak ki a látássérült gyerekek mellé, aki segít neki mindenben, amire igénye van, de sosem szabad szem elől téveszteni az önállóságra nevelés elvét, és engedni kibontakozni, érvényesülni vagy egyedül közlekedni a gyerekeket, akik képesek rá. Még jobb, ha minden gyerek szemléletformáló programokon vesz részt, így mikor látássérült diák érkezik az osztályba, a legtöbben önként és önszerveződő módon tudnak neki segíteni a beilleszkedésben.

8. Egyéb javaslatok, észrevételek

Az utolsó asztalnál vegyes témákat dobhattak be a résztvevők, amelyekről szerintük fontos lenne beszélnünk. Ilyenek voltak például az érettségi és a nyelvtanulás, nyelvvizsga kérdése, mely kikerülhetetlen, ha a középiskolásokkal foglalkozunk.

Összességében a diákok életét legjobban a digitális technika vívmányai könnyítik meg, ezeket viszont meg kell tanulniuk használni. Így mindennek az alapja az informatikai felkészítés kellene legyen, természetesen látássérült diákokra specializálva. Ha megvannak az infós alapok, onnantól jöhet sorra az elektronikus érettségi és nyelvvizsga, e-tankönyvek, laptopra jegyzetelés.

Szóba került, hogy ne csak a tanároknak, de a szülőknek is kínáljanak szemléletformáló programokat az iskolák, hogy könnyebben tudjanak segíteni látássérült gyerekeiknek a tanulásban.

Fontos lenne nagyobb hangsúlyt helyezni az érdekvédelemre, megóvni a diákokat a kirekesztéstől, zaklatástól, illetve lehetőséget biztosítani nekik, hogy tudjanak kihez fordulni, ha ilyen éri őket.

Az összegyűlt anyag jó alapot képez a tervek szerint ősszel induló online adatbázishoz, köszönjük mindenkinek, aki részt vett a közös munkában!

Az oldal tartalmát tekintve jelentős segítséggel szeretne hozzájárulni a látássérült diákok oktatásának és nevelésének segítéséhez. Ez akkor sikerülhet, ha mindenhova eljut, ahol szükség van a segítségre. A terjesztés érdekében az alkalmon az MVGYOSZ egy motiváló pályázatot hirdetett meg diákok számára. A pályázat megtekinthető a következő linken:

<http://www.mvgyosz.hu/hirek-hu/palyazat-diakoknak/>

Ádám Judit kommunikációs munkatárs

Házunk tájáról

Lezajlott az idei küldöttgyűlés

2019. május 17-én, pénteken az MVGYOSZ székházának Hermina termében gyűltek össze a tageszervezetek küldöttei. A 110 regisztrált küldöttből 87 személy jelent meg, így szinte teljesen megtelt a nagyterem.

Dr. Nagy Sándor elnök bevezetője után megkezdődött az új elnökségi tagok megválasztása: Sztakó Krisztina kapta a legtöbb szavazatot, 63-at, így ő elnökségi tag lett. A szabály szerint csak akkor válhat valaki elnökségi taggá, ha legalább a jelenlévő küldöttek több mint fele szavaz rá. Sztakó Krisztinán kívül egyedül Bősze György kapott annyi szavazatot, amennyi szükséges az elnökségi taggá váláshoz, így most ő pótagg lett.

Ezután a küldöttek szavaztak a 2018. évi szakmai beszámolóról és közhasznúsági mellékletéről, a Felügyelő bizottság 2018. évi beszámolójáról, illetve az Etikai bizottság 2018. évi beszámolójáról. Az elnökség mindegyik anyagot – kivéve az Etikai bizottságét - írásban eljuttatta a küldöttekhez a küldöttgyűlés előtt, az általuk igényelt, számukra akadálymentes formátumban, így mindenkinek lehetősége volt a szavazás előtt átolvasni azt. A résztvevők egyhangúlag elfogadták az összes beszámolót, elenyésző volt a tartózkodások vagy nemmel szavazók száma.

Szavaztak az alapszabály módosításáról is, több helyen pontosították, kiegészítették az eddig életben lévő alapszabályt, illetve egy módosítással megszűnt az Etikai bizottság is, melyre az utóbbi évek tapasztalatai alapján úgy ítélte meg a szövetség, hogy nincs szükség a továbbiakban.

Ezután az egyéb, tagegyesületeket érintő ügyek kerültek sorra. A küldöttek rengeteg kérdést intéztek az elnökhöz, melyeket igyekezett megválaszolni. Szóba került a sokat emlegetett téma, a Vakok Kertjébe való belépés is. Németh Orsolya tájékoztatta az érdeklődőket a kert nyitva tartásáról és a belépési lehetőségekről. Nyitvatartási időn kívüli belépésre az erre a célra kibocsájtott kártyákkal van csak lehetőség, ezeket az MVGYOSZ osztja szét a különféle szervezetek között, amelyek a későbbiekben szeretnének közösségi programokat szervezni a Vakok Kertjében, ilyenek a Vakok Iskolája, Vakok Intézete, stb. Magánszemélyek nem igényelhetnek belépőkártyát, de a látássérülésüket igazolva kísérővel bármikor beléphetnek a kertbe, annak nyitvatartási ideje alatt.

Ádám Judit

A kormány benyújtotta a 2020. évi költségvetés tervezetét

A kormány benyújtotta a 2020. évi költségvetés tervezetét, ennek okán kereste fel dr. Tapolczai Gergely országgyűlési képviselő az MVGYOSZ elnökét, dr. Nagy Sándort. A címzett költségvetési támogatás terve szerint az idei évre kapott támogatás összegével számol a kormány 2020. évre is. Nagy Sándor kérdésére, miszerint emelhető-e ennek mértéke, a képviselő úr azt válaszolta, hogy 5%-os emelés elérésében reménykedik. A Távszem projekt működésének fenntarthatósága érdekében egyéb pénzügyi források felkutatását javasolta. Erre a szövetség igyekszik minél előbb megoldást találni.

A megbeszélés további részében a látássérült embereket érintő egyéb témáról is szót ejtettek. Így például az audiovizuális médiaszolgáltatás bevezetéséről, a mozgófilmek és a színházi előadások narrációjának támogatásáról, a segédeszközök NEAK általi támogatásáról, az ÁFA mértékének csökkentéséről további eszközök esetében.

Ádám Judit

Meghívást kapott az MVGYOSZ a Főkefe 70 éves születésnapjára

A vak és gyengénlátó emberek foglalkoztatása sosem volt egyszerű történet. Még ma is inkább az egyéni találékonyságon múlik, hogy valaki mennyire sikeresen tud elhelyezkedni, ugyanis nagyon kevés tipikusan látássérültek által végezhető szakma közül választhatnak a látássérültek.

70 évvel ezelőtt erre a problémára kívánt megoldást találni a Fővárosi Kefe- és Seprűkötő Vállalat (Főkefe), amely az alapítását követő huszadik évében már közel 400 vak embert foglalkoztatott. Közben rengeteget változott a világ és a gazdasági körülmények, ezért a Főkefe is rengeteg átalakuláson ment keresztül az évtizedek során. A cég vezetése ma is fontosnak tartja és elkötelezett abban, hogy más megváltozott munkaképességű munkavállalók mellett látássérült embereket is foglalkoztasson, így jelenleg 325 látássérült személyt foglalkoztat.

A 70. születésnapjuk alkalmából egy hatalmas rendezvényt tartottak a Hajógyári Szigeten, melyre az MVGYOSZ elnökét is meghívták, hogy együtt ünnepeljék a cég fennállásának ezen jeles évfordulóját.

A teljesen akadálymentes rendezvényen 1500 munkavállaló vett részt, akiknek változatos szórakoztató és ismeretterjesztő programokban volt részük a nap folyamán. A megnyitón beszédet mondott Csizi Péter ügyvezető igazgató, Fülöp Attila, az EMMI szociális ügyekért és társadalmi felzárkóztatásért felelős államtitkára. A Főkefe 70. születésnapjára Köves Gábor, a vállalat nyugalmazott igazgatója vágta fel.

Az ünnepségen dr. Nagy Sándor, az MVGYOSZ elnöke is köszöntötte a résztvevőket. Beszédében kiemelte, mekkora jelentősége volt egykor a Főkefe megalapításának, és hogy a vak emberek foglalkoztatása máig egy nyitott kérdés, melyre közös feladatunk válaszokat találni. Erre egyfajta megoldás lehet a digitális technológia fejlődése és a képernyőolvasó programok. A különféle látássérült embereknek tervezett szoftverek ugyanis megnyithatják az utat a szellemi foglalkozás irányába.

Ádám Judit

„Az önállóság növelése minden korosztályban” – Nemzetközi rehabilitációs konferencia Budapesten

Az ICEVI-Europe (International Council for Education of People with Visual Impairment a Látássérült Emberek Oktatásának Nemzetközi Tanácsa) első Rehabilitációs konferenciáját Budapesten rendezte meg a LÁRESZ (Látássérült Személyek Rehabilitációját Szolgáló Egyesület) szervezésében, az Emberi Erőforrások Minisztériuma és az FSZK támogatásával. A 2019. május 31-én és június 1-jén lezajlott eseményen a látássérült személyek habilitációjának és rehabilitációjának bevált módszereit, legújabb kutatási eredményeit és nemzetközi jó gyakorlatait ismerhették meg és cserélhették ki tapasztalataikat 16 ország szakemberei. Az MGVYOSZ-t Németh Orsolya és Puskás Anett képviselte.

Hans Velling, az ICEVI elnöke köszöntőjében elmondta, hogy az ICEVI célja nemzetközi szinten találkozási és tapasztalat megosztási lehetőséget biztosítani a látássérültek rehabilitációjával foglalkozó szakembereknek. Az ICEVI minden életkorban nélkülözhetetlennek tartja az önállóságot, amihez a rehabilitáció vezet el, éppen ezért a konferencia tematikája is felölelt minden életkort és területet a korai fejlesztéstől a foglalkozási rehabilitáción át a szabadidős tevékenységekig.

Az EMMI helyettes államtitkára, Simon Attila István a magyarországi látássérült rehabilitáció múltját és aktuális helyzetét bemutató beszédében bejelentette, hogy napokon belül kiírásra kerül a látássérült személyek rehabilitációs központjainak tevékenységét támogató pályázat. Varga Gabriella, a LÁRESZ elnöke az egyesület tevékenységét és legújabb eredményeit mutatta be.

A konferencia nyitó előadását dr. Edward Bell, a Louisianai Műszaki Egyetem professzora, a Szakmai Fejlődés és Kutatóintézet a Vakságért igazgatója tartotta. Bell professzor járt már Magyarországon 2007-ben, amikor az ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Karán megvalósult első rehabilitációs tanárképzés hallgatóit oktatta a tájékozódás és közlekedés tanítás USA-ban használt módszereire. Rendhagyó előadásában nem kutatási eredményeket és elméleteket sorolt fel, hanem egy saját friss élményét mesélte el.

Április végén egy vihar súlyosan megrongálta a vak professzor és szintén vak felesége házát, melyben két látó lányukkal élnek. A vihart a család a ház alatt kiépített óvóhelyen vészelte át, ahonnan a veszély elmúltával először az apa ment fel felmérni a károkat. Ahogy a professzor elmondta, megtehetette volna, hogy ép látású lányait küldi fel az állapotok megvizsgálására, de ő felnőttként, apaként és férfiként úgy döntött, hogy ezt a felelősséget neki kell

felvállalnia. A történet tanulsága Edward Bell szerint, hogy a rehabilitációval éppen ennek a választásnak, az önrendelkezésnek, a saját életükről való döntésnek a lehetőségét adhatjuk meg a látássérült embereknek.

Bell professzor szerint a rehabilitáció sikeréhez a szakembereknek két „titkot” kell megérteniük. Az egyik a hit. A rehabilitációs tanárnak hinnie kell abban, hogy az adott helyzet megoldására a vak személy képes. A másik a problémamegoldás, vagyis a vak embert úgy kell fejleszteni és motiválni, hogy a mindennapjaiban felmerülő problémákat önerőből legyen képes és hajlandó megoldani. A rehabilitációs oktatónak hinnie kell a látássérült személy képességeiben ahhoz, hogy ő is hinni tudjon saját magában. Emellett pedig mindkettőjüknek tudomásul kell venniük a tényt, hogy a laikus emberek legalább 90%-a mindezt nem érti. Mindezek dacára motiválni kell a látássérült embereket a saját döntéseik meghozatalára és az önállóság elérésére, a környezetükben pedig meg kell erősíteni a hitet a képességeikben.

A konferencia két napján elhangzott előadások és bemutatott poszterek a látássérültek rehabilitációjának számos területét fedték le a korai fejlesztéstől az oktatáson, a pályaorientáción és az elemi rehabilitáción át a művészeti és sporttevékenységekig. A finn előadók látássérült kisgyermekek tájékozódás és közlekedés tanításához alkalmazott „felfedező keréknék” nevezett eszközüket és a nem utcai környezetre, például hóban vagy erdőben való közlekedésre kifejlesztett „offroad” botot mutatták be. Egy izraeli projektben a látássérült fiatalok számára szerveznek nyári munkát, amit egy részletes interjú és egy képzés előz meg. A legfontosabb célja az egészségnek pedig a munkatapasztalat szerzés mellett a résztvevők önértékelésének erősítése. Az orosz vendégek beszámolójából megtudtuk, hogy Oroszország területén egy időben több mint 120 speciális iskolájuk is volt a látássérülteknek, mára ezek száma nagyjából 70-re csökkent az integráció elterjedése miatt. Ezek az intézmények elsősorban a halmozottan sérült diákokat oktatják és fejlesztik. A talán legmeglepőbb előadást Skype-on bejelentkezve Maricar Marquez, egy siketvak nő tartotta, aki speciálisan kiképzett vakvezető kutyája és két önkéntes segítségével indult élete első futóversenyén.

Az esemény vélhetően legnépszerűbb előadását dr. Habil Boguslaw Marek tartotta a Lublini II. János Pál Katolikus Egyetemről, melynek témája a látássérült gyermekek és fiatalok rajztanítása volt. Erről az előadásról külön cikkben számolunk be.

A népes nemzetközi közönségnek számos hazai intézmény és szakember is bemutatkozott, köztük Bíró Csaba, a Látássérültek Speciális Szakiskolájában létrejött pék tanműhely egyik szakoktatója, Baráth Erika

Anita, a Gyengénlátók Általános Iskolája rehabilitációs tevékenységeit irányító pedagógusa, Szilaj Zsolt, az FSZK Hazai Támogatások Programirodájának vezetője és Nagygyörgy Éva, a dél-alföldi látássérült személyek rehabilitációját biztosító Kreatív Formák Alapítvány munkatársa. Dr. Jókai Erika az Óbudai Egyetem oktatójaként a fogyatékkal élő fiatalok munkaszimulátoros vizsgálatának eredményeiről számolt be, Hankó Csilla a Pécsi Egyetemről látássérült nők gyermekvállalással kapcsolatos attitűdjeit vizsgálta és hasonlította össze látó kortársaikéval, Somorjai Ágnes, a Vakok Általános Iskolájának igazgatónöje pedig az intézmény komplex és folyamatosan változó szerepéről, a halmozottan sérült vak gyermekek oktatásának, fejlesztésének nehézségeiről és kérdéseiről tartott gondolatébresztő előadást. Az Informatika a Látássérültekért Alapítvány képviselőjeként Szuhaj Mihály kuratóriumi elnök az Ország Licenccről és a látássérültek matematika oktatását forradalmasító LaTeX és MathML rendszerekről adott tájékoztatást, munkatársa, Sebestény Katalin pedig a Lapról Hangra kezdeményezést mutatta be. Hoffmann Rita a fogyatékos memoárokkal kapcsolatos kutatásaiból nyújtott ízelítőt, Flamich Mária a zene társadalmi integrációt erősítő szerepével kapcsolatos tapasztalatairól beszélt, Gombás Judit pedig a látássérült maratonfutókkal végzett vizsgálatának hipotéziseit és tapasztalatait ismertette. Ők hárman előadói szerepük mellett képzett szinkrontolmácsként is segítettek a rendezvény lebonyolítását, ezzel is ékesen bizonyítva, hogy a látássérültek a munkaerő-piac számos területén és a sztereotípiákból kilógó társadalmi szerepekben is képesek maximálisan helytállni.

A változatos és tartalmas szakmai programot az Összhang Alapítvány művészei - köztük az öt tagú, többségében látássérültekből álló fuvola együttes - által adott hangverseny és a Kézzelel Fogható Alapítvány tapintható tárlata színesítette.

Németh Orsolya

Tapintható grafika - avagy miért jó, ha a vak gyerekek is megtanulnak rajzolni?

Geometriatanulás, térképhasználat, táblázatok, diagramok és piktogramok értelmezése. Csupa olyan dolog, amikről azt gondoljuk, hogy látást, vizuális gondolkodást igényelnek. Miközben egyre több látássérült személy szerez felsőfokú iskolai végzettséget, és egyre több eszköz és rendszer támogatja a vakok önálló életvitelét, ezek a tevékenységek sokak számára még mindig megvalósíthatatlannak tűnnek látás nélkül. Pedig a technika ma már lehető-

vé teszi, hogy a vak diákok is elsajátítsák a geometria alapjait, megismerhessék országuk vagy kontinensük földrajzát, vagy tapintható térkép használatával felfedezzenek egy épületet, közteret. Sok gyógypedagógus és rehabilitációs tanár ugyanakkor arról számol be, hogy nemcsak a térképen való tájékozódásban vagy a geometria tananyagának megértésében vannak komoly hátrányban a vakon született gyerekek és felnőttek, hanem az olyan alapfogalmak értelmezésében és adekvát használatában is, mint a párhuzamos, merőleges, vízszintes, függőleges, átlós, trapéz stb. Ezek a hiányosságok jelentősen megnehezítik nemcsak a matematika és földrajz megtanulását, hanem a téri tájékozódást is.

Az ICEVI-Europe első rehabilitációs konferenciáján a lengyel származású Boguslaw Marek professzor Taktilis grafika címmel tartott előadást és műhelyfoglalkozást az érdeklődő résztvevőknek. A lublini II. János Pál Katolikus Egyetem kutatója szerint a fent felsorolt képességek alapja a rajzolás megtanulása. A vak gyermekek rajztanításához a technikai eszközök ma már rendelkezésünkre állnak, csak el kell kezdeni használni őket.

Az eredetileg angol nyelvű tanár végzettségű férfi hosszú éveken át teljesen más területen folytatott munkája után egy véletlennek köszönhetően találkozott a vakok információszerzésének bonyolult kérdéskörével és lett nemcsak a vakon született gyermekek rajztanításának szószólója, hanem számos ezt támogató kreatív eszköz és módszer kifejlesztője is. Egy londoni turistaút során egy vak lányt látott, aki a kezében lévő maketten tanulmányozta a London Bridge jellegzetes formáját. Ekkor merült fel benne először a kérdés, hogy hogyan ismerheti meg egy veleszületetten vak ember azt a sok-sok dolgot, ami körülveszi, de amiket méretük és elhelyezkedésük miatt megtapintani nem tud.

Később, már egy vakok számára létrejött iskolában végzett munkája során arra kérte a gyermekeket, hogy rajzoljanak le domború formában egy fát. Az egyik kislány mindössze egy kört rajzolt a speciális lapra, amikor pedig megkérdezte, hogy ez mi, habozás nélkül felelte, hogy egy fa. Az értetlenkedő tanárnak aztán el is magyarázta, hogy a fa törzsét körülölelve a karjaival is egy kört formáz. Hasonló megdöbbentő felismerések érték Boguslaw Mareket akkor is, amikor a gyermekeket olyan egyszerű tárgyak lerajzolására kérte, mint egy asztal vagy egy szék. Míg egy ép látású gyermek egy asztal kétdimenziós rajzán mindössze három vonallal jeleníti meg az asztal lapját és a két szemből látható lábát, addig a vak gyermekek inkább egyfajta sajátos felülnézetből rajzolták meg egy négyzettel az asztal lapját, amiből négy irányba nyúlik ki a négy láb.

Mindezek a tapasztalások arra sarkallták a lelkes pedagógust, hogy elkezdje módszeresen rajzolni tanítani a vak gyermekeket. Az angliai és lengyelországi speciális iskolákban ez nem tűnt annyira nehéz feladatnak, hiszen ott rendelkezésre álltak olyan eszközök, melyek segítségével a vak tanulók is tudtak rajzokat készíteni és tapintás útján folyamatosan kontrollálni azokat. Hamar kiderült azonban, hogy a már meglévő eszközök nem voltak elegendőek számos elemi ábrázolási feladat szemléltetéséhez, ezért Boguslaw Marek saját eszközrendszer kifejlesztéséhez látott. Amikor pedig Dél-Amerikában, Indiában és Nepálban végzett önkéntes munkája során kezdett vak gyerekeket rajzolni tanítani, megdöbbenően tapasztalta, hogy eszközök hiányában sok vakon született gyermeknek már egy egyszerű vonal meghúzása is hatalmas feladat, de egyben legalább akkora élmény is. Ugyanakkor néhány hét intenzív munkával ezekkel a gyerekekkel is el tudta érni, hogy egy egyszerű pálcikaembert lerajzoljanak valamilyen nem túl bonyolult cselekvés közben. Ehhez persze egészen az alapoktól, a vonalhúzástól, a síkidomok meg- és felismerésétől, azoknak egy ábrason való megtalálásától és lemásolásától kellett indulni.

A szemléltetéshez számos tapintható ábrát, fából faragott síkidomot, mágneses sablont és egyéb eszközt készített hihetetlen ötletességgel. A tapintható ábrákból olyan feladatsorokat állított össze, melyeken végighaladva egyszerű gyakorlatok során sajátítják el a gyerekek elsőként a geometriai alapfogalmakat, majd egyszerű tárgyak, pl. asztal, szék, bútorok, emberek, játék mackó stb. kétdimenziós képének lerajzolását. Tapasztalata szerint a vakok rajz tanításának legnagyobb nehézségét a háromdimenziós tárgyak tapintással megismert képének kétdimenziós rajzzá való átalakítása jelenti, ezért egyszerű tárgyak kétdimenziós látképét bemutató dobozt is készített, melyből kivehető a háromdimenziós, kézbe fogható változat.

Az emberalakok és mozgásuk szemléltetésére - megtapasztalva az emberábrázolás nehézségeit - létrehozta a Flexyman nevű játékos eszközt. Ez egy műanyag pálcikaember, aminek néhány ízülete (boka, térd, csípő, váll, könyök, csukló) két dimenzióban mozgatható, feje pedig aszerint van arccal vagy hajjal ellátva, illetve az orra aszerint tapintható ki valamelyik oldalon, hogy velünk szemben vagy nekünk háttal áll, illetve jobbra vagy balra néz. Flexyman segítségével, amit egy mágneses lapra helyezve jól lehet tapintással is tanulmányozni, nemcsak a testrészek egymáshoz viszonyított elhelyezkedését lehet megérteni, hanem a különféle mozgások kétdimenziós ábrázolását, nem utolsósorban pedig az irányokat és a nézőpontok megváltoztatását is gyakorolni lehet.

Boguslaw Marek rendszerével azonban nemcsak egyszerű gyermekrajzok készíthetők, hanem a bonyolultabb geometriai feladatok megoldása is meg alapozható. Egyes eszközöket kifejezetten a tükrözés vagy a forgatás megértésére készített, míg mások a háromdimenziós látvány megértését segítik azoknak, akik sose láttak. Például egy kocka forgatható makettjén különféle felületekkel jelölte a bizonyos irányokból látható vagy takarásban lévő éleket és oldalakat.

Marek professzor a tapintható térképek használatának tanítását is egészen az alapoktól javasolja elkezdni. Ehhez egyszerű felületként egy megterített asztalt szemléltet, melyen a gyermekeknek a tányér, pohár, kés, kanál, villa elhelyezkedését és ezek egymáshoz való viszonyát kell kitapintaniuk és szóban meghatározniuk. Ha az egyszemélyes terítőken már könnyen eligazodnak, akkor folytatható a gyakorlás egy több személyre terített asztalon, egy szoba berendezésén, egy lakás alaprajzán, stb.

A tapintható grafikának természetesen komoly korlátai vannak, ugyanis csak a végletekig leegyszerűsített rajzok felismerésére képesek teljes biztossággal a vak személyek. Ezért nem lehet pusztán tapinthatóvá tétellel adaptálni egy zsúfolt szoba képét, egy festményt vagy egy földrajzi térképet. Boguslaw Marek példájával élve ugyanígy nehéz egy egyszerű rajzról eldönteni, hogy az egy játék mackó feje-e, vagy egy kerek kisasztal két kisebb és egy nagyobb tányérral, és két az asztallap alá félig betolt kerek ülőalkalmatossággal.

Az előadásban bemutatott eszközöket a workshop során valamennyien kézbe vehettük és kipróbálhattuk. Érdekesség, hogy a tapintható ábrakötekek, melyek Braille-írással szöveget is tartalmaznak, egy speciális, hazánkban kevéssé ismert technológiával készülnek. Az itthon már több helyen alkalmazott hőre domborodó speciális papír helyett hagyományos vastag papírra olyan festéket hordanak fel, mely hőre megszilárdul és tapintható lesz. Az ilyen technikával készült Braille-feliratok olvashatóság szempontjából szinte egyáltalán nem különböznek a Braille-nyomtatóval vagy írógéppel készülettől. Az ábrák nemcsak jó minőségűek, hanem tartósak is tűnnek.

Nem kell tehát, hogy a rajzolás képessége az ép látású gyermekek kiváltsága legyen. És ha nem is lesz a vak gyermekek számára a látókéhoz hasonlóan kedves időtöltés, bizonyított tény, hogy a grafikus ábrázolás készségi szintű elsajátítása számos ismeret megszerzésében, elsősorban a tájékozódás és közlekedés, valamint a reáltárgyak tanulása során igen hasznos a vakon született gyermekek és felnőttek számára is.

Németh Orsolya

Mi az a WAMDIA és mit nyújt a látássérülteknek?

Az MVGYOSZ akadálymentesítési ügyekkel foglalkozó munkatársai, Erhart Péter és Németh Orsolya 2019. május 22-én a SZÁMALK-Szalézi Szakgimnázium szakmai konferenciáján mutatták be az MVGYOSZ tevékenységeit és a látássérült emberek digitális akadálymentesítési igényeit, az egyenlő esélyű hozzáférés lehetőségeit.

A konferencia célja az Erasmus+ pályázati konstrukció keretében megvalósuló WAMDIA és Let's Play VET nemzetközi tananyagfejlesztési projektek ismertetése volt. A fókuszban a grafikusok képzésének aktuális kihívásai mellett a digitális akadálymentesítés állt.

A WAMDIA (We All Make Digital Information Accessible: Mi mindannyian akadálymentessé tesszük a digitális információhoz való hozzáférést) projekt célja a digitális akadálymentesítéssel kapcsolatos tudást átadni olyan célcsoportoknak, akik nem informatikusok, de feladatuk online hozzáférhető információk létrehozása. Ide tartoznak többek között a közigazgatás és az oktatás, ezen belül a szakképzés szereplői. A projektet egy nemzetközi, svéd, spanyol, ír, olasz és magyar partnerekből álló konzorcium valósítja meg 2017. és 2020. között.

„Azt követően, hogy 2016-ban jóváhagyták az új EU 2016/2102 irányelvet, Európában előtérbe került a digitális akadálymentesítés. Az IKT felhasználók jellemzően azt gondolják, hogy a digitális akadálymentesítés kizárólag az IKT szakemberek feladata, amikor weboldalakat és mobil alkalmazásokat fejlesztenek, vezetnek be. Hasonló előítélet, hogy az akadálymentesítés csak a nagyon sajátos helyzetben lévő, fogyatékos emberek miatt szükséges. A WAMDIA szeretné megváltoztatni az IKT felhasználóknak ezen hagyományos felfogását: valójában mindenki hozzájárulhat ahhoz, hogy a digitális információ hozzáférhető legyen azáltal, hogy az elkészített és közös használatra szánt fájlokat (pl. szövegszerkesztőben készült dokumentumokat, prezentációkat vagy pdf anyagokat) akadálymentesíti. Valójában a legjobb akadálymentesített weboldalnak sincs értelme akkor, ha van rajta akár egy olyan feltöltött fájl is, ami nem hozzáférhető. A WAMDIA az átlagos IKT felhasználókat is felkészíti arra, hogy akadálymentessé tegyék a digitális információt, olyan egyszerű technikák megtanításával, amit alapvető digitális készségek birtokában bárki a mindennapi életében is képes alkalmazni.” (<https://wamdia.eu>)

A projektben kitűzött célok hazánkban is rendkívül fontosak, mivel a magyar országgyűlés az EU által megállapított határidő lejártát követően,

csak 2018 novemberében fogadta el a fent említett európai uniós irányelvet, a magyar jogrendszerbe átültető 2018. évi LXXV. törvényt, melynek végrehajtási rendeletei még jelenleg is kidolgozás alatt vannak.

A WAMDIA projekt keretében létrejövő tananyagok alapján zajló próbaképzésekre várhatóan 2019 nyarán kerül sor.

A konferencián a SZÁMALK-Szalézi Szakgimnázium egy látássérült tanulója is beszélt arról, hogy milyen nehézségei vannak a mindennapokban a digitális technika használatával, illetve hogy milyen eszközök segítik a tanulásban és az ügyintézésben.

Az MVGYOSZ tevékenységét bemutató előadásban elsősorban azokon a szolgáltatásokon volt a hangsúly, amelyek elősegítik a digitális akadálymentesítést. Így ismerhette meg a hallgatóság a Bodor Tibor Hangoskönyvtárat, az Okosklubot, a segédeszközboltot, valamint az akadálymentesítési szolgáltatásokat is. Friss innovációként mutatkozott be a Táv szem projekt, és nem maradhatott ki az átadandó információk közül az Informatika a Látássérültekért Alapítvány tevékenységéről, illetve az Ország Licenről szóló tájékoztatás sem.

A szakgimnázium vezetői elmondták, hogy intézményükben több látássérült és más sajátos igényű diák is tanul, de nem csak ezért tartják fontosnak a digitális akadálymentesítéssel való foglalkozást. A SZÁMALK-Szalézi Szakgimnázium a jövőben keresni fogja az együttműködés lehetőségeit az MVGYOSZ-szal és szakmai partnereivel.

Németh Orsolya

Közlekedési kultúra napja - figyeljünk jobban egymásra!

2019. május 11-én, szombaton ünnepeltük a Közlekedési kultúra napját, és mivel a látássérült emberek életében kiemelt probléma a közlekedés, az MVGYOSZ is csatlakozott a kezdeményezéshez, amely a látó embereket szeretné edukálni arra, hogyan figyeljenek oda jobban, hogyan segítsenek jól vak és gyengénlátó társaiknak.

A Közlekedéstudományi Egyesület Közlekedésbiztonsági Tagozatának nevében Bíró József elnök kereste fel dr. Nagy Sándort, az MVGYOSZ elnökét, és kérte fel, hogy a szövetség is vegyen részt a Közlekedési kultúra napjához kapcsolódó program megszervezésében.

Az MVGYOSZ két aktivitással is készült. Egy cikket jelentetett meg az NLC-n, melyben a szövetség munkatársai mesélik el saját közlekedéssel kapcsolatos történeteiket, melyek helyenként humorosak, máskor szomorúak, de mindenképp tanulságosak, főként a látó, de a látássérült emberek számára is. A teljes cikk az alábbi linkre kattintva olvasható:

<https://www.nlcafe.hu/szabadido/20190511/kozlekedesi-kultura-napja-vak-gyenglenlato-tomegkozlekedes/>

Az elmesélt esetek kapcsán dr. Nagy Sándor elnök fontosnak tartotta kiemelni, hogy ne csak a látóktól várjuk el az odafigyelést, a vak és gyengénlátó emberek ugyanígy tegyenek meg mindent, amit lehetőségeikhez mérten tudnak, a biztonságos közlekedésért.

A másik aktivitás az MVGYOSZ Facebook oldalán zajlott, két posztot szentelt a szövetség a biciklisek vs. fehérbottal közlekedők témának. Ezek közül az egyik rengeteg visszajelzést kapott, igazi kommentháborút indított a közösségi oldalon. Mivel ezáltal még több emberhez, összesen közel 50 ezer főhöz eljutott az írás és a szemléltető fotó, mindenképpen jó eredménynek kell értékelni. Több mint százan szóltak hozzá, ami a szövetség számára azt mutatja, hogy érdemes foglalkozni ezzel a témával, mert sok ember szeretné elmondani róla a véleményét, és építőleg hathat az edukáció. Az említett poszt itt érhető el:

<https://www.facebook.com/mvgyosz/photos/a.380723775317373/2318159851573746/?type=3&theater>

Az MVGYOSZ, illetve minden látó és nem látó ember közös célja, érdeke, hogy együtt élhetőbbé, biztonságosabbá, egyszerűbbé tegyük mind a tömeg- mind az utcai közlekedést. Ezért arra kérünk mindenkit, hogy ne csak ezen az egy napon, hanem mindig közlekedjen körültekintően, másokra figyelve, másokat segítve.

Ádám Judit

Nyelvünk csodái, irodalmunk szépségei

A hangomat adom – beszélgetés Hornai Gáborral

Beszélgetéssorozatunk olyan önkéntes felolvasókkal készül, akik a Bodor Tibor Kulturális Egyesületben dolgoznak, s örvendeztetnek meg bennünket újabb és újabb hangoskönyvekkel. Fogadják az interjúkat olyan szeretettel, amilyen örömmel felolvasóink nyilatkoznak.

- Kérem, meséljen nekünk kicsit magáról, elfoglaltságairól, kedvenc időtöltéseiről stb.

- Hamarosan nyugdíjba vonuló pasas vagyok. Eredeti foglalkozásom gépészmérnök, de már vagy 30 éve az üzleti életben dolgozom, eleinte az olajiparban, majd egész mostanáig a villamos energia kereskedelem területén. Feleségem szüleivel együtt egy kertés házban lakom Budapest peremén, ahol rendszeresen megfordulnak az unokáink és barátaink. Szeretek kertészkedni és néhány éve elkezdtem motorozni is.

- Mit jelent az ön számára a könyv, olvasás, felolvasás?

- Mindig is nagyon szerettem olvasni. Az olvasás azonnal kikapcsol és nagyon könnyen be tudok lépni az éppen olvasott könyv világába. A könyvek illata is kedves az orromnak, bár mostanában már papírkönyvet alig olvasok, áttértem az elektronikus könyvekre.

- Milyen témában olvas szívesen?

- A sci-fi az egyik kedvencem. Igazság szerint ezt a műfajt főként angolul kezdtem olvasni még évekkel ezelőtt, amikor a sok úgynevezett nagy író könyveit nem lehetett magyarul megvenni. Aztán ez a szokás megmaradt. A másik terület a gazdaság és az üzleti élet. Itt vegyesen olvasok könyveket és folyóiratokat magyarul és angolul.

- Mióta olvas fel?

- Körülbelül 5 éve. Akkor úgy alakult, hogy több szabadidővel rendelkeztem és az időt értelmesen akartam felhasználni. Rátaláltam az MGYOSZ Infoalap nevű alapítványára, amelyik a Lapról Hangra szolgáltatást működ-

teti. Ide heti rendszerességgel olvasok fel cikkeket hetilapokból – főként a Nők Lapjából. A felolvasásokat az alapnál regisztrált látássérültek hallgathatják meg. Amikor később tudomást szereztem a Bodor Tibor Kulturális Egyesület megszületéséről, azonnal jelentkeztem felolvasónak, majd technikusnak is ide. Lenyűgöz, amit az egyesület, legelsősorban Puskás Kata végez. Le a kalappal.

- Felolvasásai alkalmából sikerült már látássérült olvasókkal kapcsolatba lépni?

- Nagy örömmre igen. Családunkban vagy az ismeretségi körünkben egyáltalán nincsenek látássérült emberek és kifejezetten jellemformáló tapasztalat volt közelebbről megismerkedni néhány vak emberrel. Rendszeresen levelezek Varga Ildikóval és beszélgetek Balázs Krisztivel az Infoalaptól. Van kb. 10 olyan hallgatóm is szerte az országban, akiknek közvetlenül is rendszeresen küldök hanganyagot.

- A Bodor Tibor Kulturális Egyesületnél alakultak már barátságok?

- Folyamatosan formálódó ismeretségek alakulnak. A BTKE-ből elsősorban Helle Maxi, Nagy Móni és Stalmár Barbi nevét említhetem, remélve, hogy nem bántok meg senkit, akit kifelejtettem. Külön kell szólni arról az önkéntesi közösségről, akik személyesen többnyire nem, de a Facebook-csoportban névről és hozzászólásról már ismerik valamennyire egymást.

- Ön szerint milyen a jó felolvasó?

- Elsősorban őszintén érdeklődik a felolvasott anyag tartalma iránt. Nem ijed meg a saját hangjától, nyugodt, figyel arra, hogy jól hangsúlyozzon és elkerülje a gyakori beszédhibákat és modorosságokat. Ha ezek megvannak, akkor már alapvetően rendben vannak a dolgok, az elkerülhetetlen hibákat az utómunka során javítani lehet. Én szerencsésnek mondhatom magam, mert munkám során sokat kellett nyilvánosan szerepelnem és előadnom magyarul is, angolul is. Ebben meg nagy segítségemre volt/van a diákéveimben kapott Kazinczy-díj is.

- Olvasott fel olyan könyvet, ami valamiért közel áll önhöz?

- Bächer Iván írásait mindig nagy élvezettel olvastam, akár főzésről és háztartásról, akár családtörténetről szóltak. Ezeket már életében is, halála után is könyvekbe rendezték, ezekből olvastam fel és még tervezek felolvasni.

- Hosszú távon milyen tervei, elképzelései vannak?

- Ősztől nyugdíjba megyek és szeretnék a szabadsággal jól sáfárkodni. Egyrészt többet akarok motorozni és utazni, másrészt több idő jut majd a felolvasásra is. Az Infoalap és a BTKE mellett talán lehetőség lesz nyugdíjkiegészítő felolvasásra is.

Köszönöm a beszélgetést. Jó egészséget, eredményes és sikeres mindennapokat kívánok az olvasók nevében is!

Árvay Mária

Versvilág – összeállította Árvay Mária

Szabadi Tímea: Cipősarkam

Hazafelé ballagtam,
Cipősarkam elhagytam.
Léptem egyet, léptem kettőt,
Nem leltem a kis tekergőt.

Na megállj te kis ravasz,
Jó gazdád majd felragaszt.
Ilyet mondok, olyat mondok,
Akkor jössz le, csak ha szólok.

Visszafelé elindultam,
Már egy kicsit felindultan.
Néztem erre, néztem arra,
Ráleltem a cipősarkra.

De nem fogadott szót a sarkam.
Másnap ismét elhagytam.
Kutattam erre, kutattam arra,
Cipősarkam levagy..... sajnálva.

Kocsis Antal: Bukta

Én vagyok a hőse ennek a mesének.
Rólam fog hát szólni az alanti ének.
Rég volt, de él bennem,- vigye el a csuda.

Mivel én voltam a negatív figura.

Épp úgy mint most, nyár volt. Szépen felöltöztem.

Sötét öltöny rajtam, nyakkendőt kötöttem.

Hivatalos voltam már nem tudom hova.

Nincs jelentősége, mert nem értem oda.

Indulásom előtt gyorsan kitalálom,
Miképpen essek túl a rám váró távon.

Gyalog lusta vagyok. Taxizzon a bánat.

Előgurítottam a monten-bringámat.

Rémlik: füttyörésztem. Szellő játszott velem.

Utam enyhe lejtő, alig is tekertem.
Erőlködés nélkül fele távhoz értem.

Nyakkendőm, füleim lobogtak a szélben.

Aztán váltott az út elkenődésekre.

Emelkedni kezdett. Tekertem lihegve.
Nem füttyörésztem már, nyomtam ráhajolva.

Néha szép az élet, néha meg otromba.

Ekkor következett az elkerülhető:
Lobogó nyakkendőm elkapta a küllő.
Orrom gőzerővel a kormányba
vágott,
Levizitelhettem az út menti árkot.

Fájdalmas bódulat után észre tértem.
Nyakkendőm csücskével letöröltem
vérem.
Elővonszolódtam bringámmal
karöltve.

Én is, utóbbi is le és összetörve.

Vissza vettem utam, bicaj volt a
mankóm.
Lényegében ennyi volt most a mon-
dandóm.
Tanulság leszűrve. Nem vagyok én
lökött.
Kétkerekűzéshez nyakkendőt nem
kötök.

Üldöz a sors

Ezennel adasson a világ tudtára:
A vakmerőségnek túl magas az ára.
Újra saját magam áldozata lettem.
Újra egy merénylet saját magam
ellen.

Éhesen evésre és a cselekvésre,
Feláldozom magam újra a főzésre.
Kezdem az elején: Délelőtti óra,
Mikor kedvem támad harapnivalóra.

Bevásárlóközpont hússal rakott
standja,
Ínycsiklandón csábít az összes
darabja.
Hozzáértő szemem pásztáz gondter-
helten.
Jó lenne ma végre konyhahősnek
lennem.

Főzök egy pörköltet? Frissensültet
egyek?
Minden gondolatot frissiben elvetek.

Hisz bármelyik kifog amatőrse-
gemen.
Valami mégis kell. Sajnos nincs
kegyelem.

Aztán megoldódni látszik minden
gondom:
Véres, májas hurkát látok meg egy
polcon.
Nem vagyok kannibál, naná hogy a
májast.
A pénztárnál legombolok néhány
százast.

Kellően elszántan felvillanyozódva
Futólépés haza, úti cél a konyha.
Majd most megmutatom milyen sza-
kács vagyok.
Tanulhatnak tőlem alkotni a nagyok.

Hurkát a tepsibe, tepsit a sütőbe.
Ezt nem ronthatom el? - Aggódok
tűnődve.

Teríteni kezdek, megadom a módját.
Most először talán nyerek - az
áldóját.

Hatalmas durranás rázta meg a
csendet.

A csillár vészjóslón himbálózni kezdett.
Felrobbant talán a ház összes
lakása?

Mutatna vagy nyolcast a földrengés-
skála.

Lehajtom a felhevült sütőfedeletem,
Meglátom művem, a csatajelenetet,
Keresztet vetek és csendben leros-
kadok,
Lemondón nyugtázom, milyen ökor
vagyok.

Nehezményezte a hőséget a hurka.
Addig fickándozott, hogy szétrobbant
burka.

Újra csődöt mondott hírhedt szakér-
telmem.

Mások ebédelnek, nekem nincs mit
ennem.

Azért talán mégis. Kenyérrel ke-
zemben,

Keleties pózban a sütővel szemben,
A szétsült hurkából jókat tunkolgotok.

Lesz ez ugye így sem? Kérem druk-
koljatok.

<https://www.versek.eu/vicces>

Tanmese az előítéletről és a változásról

Buddha egy fa alatt ült és a tanítványainak magyarázott. Egyszer csak odament hozzá egy férfi és hirtelen beleköpött az arcába. Buddha megtörölte az arcát és visszakérdezett:

– És most? Akarsz még mondani valamit?

A férfi kissé összezavarodott, mert nem számított arra, hogyha valakinek az arcába köpnek, az képes megkérdezni: „És most?” Ez még egyszer sem történt meg vele. Ha megsértett valakit, az feldühödött és visszavágott. Vagy, ha gyáva volt és puhány, akkor mosolygott, és megpróbált a kedvében járni. De Buddha egyikhez sem hasonlított; nem volt dühös, egyáltalán nem sértődött meg és gyáva sem volt. Csak tárgyilagosan megkérdezte: „És most?” És más nem történt.

Buddha tanítványai viszont nagy haragra gerjedtek, nem gondolkodtak, hanem reagáltak. Legközelebbi tanítványa, Ánanda így szólt:

– Ez túl sok, ezt nem tűrhetjük el. Te csak tartsd magad a tanításaidhoz, mi meg majd megmutatjuk ennek az embernek, hogy ilyet nem tehet! Meg kell büntetnünk érte! Máskülönben mindenki elkezd majd ehhez hasonló dolgokat cselekedni.

Buddha ezt felelte:

– Hallgass! Ő nem okozott nekem fájdalmat, de te igen. Ő új ember, idegen. Bizonyára hallott felőlem valamit, hogy „ez a férfi vallástalan, veszélyes ember, aki letérít másokat a helyes útról, egy forradalmár, egy erkölcstelen gazember”, és ezek alapján alkotott rólam képet. Nem engem köpött le, hanem a saját elképzelését, azt a képet, amelyet rólam alkotott – hiszen nem ismer engem, akkor hát hogyan köphetett volna le engem?

– Ha mélyebben belegondolsz – mondta Buddha -, a saját elméjét köpte le. Én nem vagyok része, és látom, hogy ez a szegény férfi bizonyára valami mást is akar mondani, mert ez is a közlés egyik módja – a köpés is egy eszköz arra, hogy elmondjunk valamit. Vannak pillanatok, amikor úgy érezzük, hogy a nyelv alkalmatlan – a mély szerelem, az erős harag, a gyűlölet, az imádság idején. Vannak olyan intenzív pillanatok, amikor a beszéd kevés. Ilyenkor tennünk kell valamit. Amikor nagyon szerelmesek vagyunk, és megcsókoljuk vagy megöleljük a kedvesünket, mit teszünk? Elmondunk valamit. Amikor haragszunk, rettenetesen haragszunk, és megütjük vagy leköpjük a haragosunkat, azzal is mondunk valamit. Én megértem ezt az embert. Bizonyára valami mást is akar mondani, ezért kérdeztem meg tőle: „És most?” A férfi még inkább összezavarodott.

Buddha pedig azt mondta a tanítványainak:

– Ti nagyobb fájdalmat okoztatok, mert ti ismertek engem, évek óta velem éltek, és még mindig visszatámadtok.

A férfi meglepetten, összezavarodva tért haza. Egész éjjel nem tudott aludni. Ha valaki találkozik egy Buddhával, rendkívül nehéz, lehetetlen ugyanúgy álomba merülnie, mint előző éjszaka. Szüntelenül ott kavargó a fejében az élmény. Nem tudta megmagyarázni magának, mi történt. Egész testében remegett és verítékezett.

Még sohasem találkozott ilyen emberrel; Buddha darabjaira törte egész elméjét, minden megrögzött szokását, egész múltját. Másnap reggel újra odament. Buddha lábaihoz vetette magát, aki újra megkérdezte:

– És most? Hiszen ez is egy módja annak, hogy elmondjunk valamit, amit szavakkal nem lehet kifejezni. Amikor idejössz és megérinted a lábamat, azzal olyasmit mondasz, amit szokványos eszközökkel nem lehet elmondani, amihez minden szó kevés; nem fér el bennük.

Aztán így folytatta:

– Nézd, Ánanda, ez a férfi megint itt van, és mond valamit. Olyan ember, akiben mély érzelmek dúlnak.

A férfi felnézett Buddhára, és azt mondta:

– Bocsáss meg azért, amit tegnap tettem!

Buddha így felelt:

– Bocsássak meg? De már nem vagyok ugyanaz az ember, akivel tegnap azt tetted. A Gangesz szüntelenül áramlik, soha nem marad ugyanaz a Gangesz. Minden ember egy folyó. Az az ember, akit leköptél, már nincs itt, én csak hasonlítok rá, de nem vagyok ugyanaz, sok minden történt ebben a huszonnégy órában! A folyó nagyon sokat haladt előre. Ezért nem tudok neked megbocsátani, mert nincs bennem semmi neheztelés irántad. És te is más vagy. Látom rajtad, hogy már nem vagy ugyanaz az ember, aki tegnap idejött, mert az a férfi dühös volt – de milyen dühös volt! Ő köpött, te pedig meghajolsz előttem, megérinted a lábamat; hogyan lehetnél ugyanaz az ember? Nem vagy ugyanaz, ezért felejtjük is el a dolgot. Az a két ember, aki köpött, és akit leköptek, már nincs többé. Gyere közelebb! Beszéljünk valami másról!

https://sikerkulcs.com/tanmese-az-eloiteletrol-es-a-valtozasrol/

Árvay Mária

Te melyikhez hasonlítasz?

Egy leány panaszkodott az édesapjának, hogy rosszul mennek a dolgai. Belefáradt az állandó eredménytelen harcba. Nem tudta, hogyan menjen tovább az életében, mert kimerültnek érezte magát. Úgy tűnt számára, hogy valahányszor megold egy problémát, mindig új probléma jelenik meg életében.

Édesapja szakács volt. Kézen fogta őt és elvitte a munkahelyére. Fogott három fazekat és vizet forralt bennük. Amikor forni kezdett a víz, az egyikbe sárgarépát, a másikba tojást és a harmadikba kávészemeket rakott. Főzés közben egyetlen szót sem szólt, csupán rámosolygott a leányára. A lány türelmetlenül várakozott, magában azt kérdezve, vajon mit akar tenni az édesapja. 20 perc elteltével apja eloltotta a tüzet, majd egy tálba rakta a tojá-

sokat, egy tányérba a sárgarépat és kitöltötte a kávé egy csészébe. Ezután megkérdezte lányától:

- Kedvesem, mit látsz itt?
- Tojást, sárgarépat és kávé – válaszolta a lány.

Ekkor arra biztatta, hogy tapintsa meg a sárgarépat. A lány megtapintotta és érezte, hogy puha. Ekkor arra kérte, hogy hántsa le a tojás héját és a lány, érezte, hogy a tojás nagyon kemény. Ekkor arra kérte őt, hogy kóstolja meg a kávé. A lány nevetve kortyintott az illatos nedűből, majd megkérdezte:

- Mit jelentenek mindezek, apa?

Az édesapja elmagyarázta ekkor neki, hogy mind a három elemet ugyanolyan körülmények közé helyezték: forró vízbe. Csakhogy mindhárom elem különbözőképpen reagált erre: A sárgarépa megpuhult és törékennyé vált. A tojások erősen megkeményedtek. Ellenben a kávé, megváltoztatta a vizet!

– Mit gondolsz, te melyikhez hasonlítasz ezek közül? – kérdezte lányától az apa. Amikor a mostoha körülmények kopognak ajtódon, te hogyan válaszolsz erre? Egy látszólag kemény sárgarépa vagy-e, akit megérint a fájdalom és elveszíti keménységét? A tojáshoz hasonlítasz, aki képlékeny szívvel és folyékony szellemmel indul, azonban egy kegyetlen esemény után keménnyé és rugalmatlanná válik? Te kívül ugyanolyan maradtál, azonban belül megkeseredett a szíved? Vagy egy kávészem vagy? A kávé megváltoztatja a forró vizet, a neki fájdalmat okozó elemet! Amikor a víz eljut a maximális forráspontra, a kávé kiengedi legjobb aromáját és zamatát. Ne hagyd magad legyőzni! Emelkedj sorsod fölé, az élet kegyetlenségei csupán megfelelő alkalmat jelentsenek számodra ahhoz, hogy kiengedd „édes kávé zamatodat”!

<https://sikerkulcs.com/te-melyikhez-hasonlitasz/>

Árvay Mária

Első a család

Beszélgetés a Vocalise – a három szoprán formáció tagjaival: Baghi Viktóriával, Gaál Mónikával és Kiss Viktóriával

- Kérem, meséljenek nekünk a Vocalise - a három szoprán megalakulásáról, küldetéséről, a tagokról, a mindennapokról.

- Mindhárman egy énekmesterhez járunk, ott ismerkedtünk meg, és barátság szövődött közöttünk - a közös cél, közös élmények, koncertek pedig összekovácsoltak bennünket, ezért úgy döntöttünk, a szakmában is erősítjük egymást. Vocalise-ként 2016 óta működünk, az eltelt időszakban, mind a barátságban, mind a munkában megmutatkozott, hogy bár nagyon különbözőek vagyunk, jól tudunk együtt dolgozni. Hiszünk a sokszínűség erejében, és hisszük, hogy ezáltal a közönségnek is különleges élményt adhatunk. Az opera, a zene, az éneklés szeretete közös szenvedélyünk, szeretnénk ezt minél több emberrel megosztani nemtől, kortól függetlenül.

A Vocalise mellett mindannyiunknak van civil foglalkozása is, így fokozott energia befektetéssel jár a közös teendők megszervezése. A nyolc órás munkanapok után délután, este, valamint hétvégén kezdődik a „Vocalise műszak”, amikor előkészülünk a következő projektjeinkre. Ez nem könnyű, meg kellett tanulnunk kattintani és magunk mögött hagyni a hétköznapokat, hogy megfelelően koncentrálhassunk a közös céljainkra: az éneklésre és az előadásainkra.

- Az opera nem könnyű műfaj. Hogyan lehet közel hozni a gyerekekhez, esetleg megszerettetni velük?

- Az opera összetett műfaj, nem könnyű megszerettetni a gyerekekkel. A műfaj sajátossága, hogy végig énekelnek a művekben, prózai részek általában nincsenek benne. Ezért egy gyerek számára nehezebb követni a cselekményt, a szöveget, ráadásul nagy, erős operai hangok szólnak a művekben. Ezért az operalátogatásokat jó, ha egy előzetes felkészítés is megelőzi, hogy élvezni tudják az előadást, de talán a legfontosabb, hogy a gyerekek nyelvén, a gyerekekhez szóljanak ezek az előadások.

- Pár szót hallhatunk a Jancsi és Juliska meseoperáról? Mennyiben különleges?

- Engelbert Humperdinck: Jancsi és Juliska című meseoperájából készült keresztmetszet előadásunkat 2017 novemberében mutattuk be a Magyar

Színházban, mely kifejezetten a kisebb gyerekeknek (5-10 éves korosztálynak) szól. Az előadás különlegessége, hogy a zenei jeleneteket meseszöveg köti össze, így azok számára is könnyen fogyasztható, akik először találkoznak a műfajjal. Emellett a játékidőt a gyerekek figyelméhez igazítottuk, 45 perces, tanórányi hosszúságú előadást hoztunk létre, így az előadás hiánypótló a legkisebb korosztály számára. Az előadás végén a gyerekek feljöhetnek hozzánk a színpadra, együtt táncolhatnak, énekelhetnek velünk, bekukucskálhatnak a mézeskalácsházba, és akár még közös fényképet is készíthetnek a szereplőkkel.

Nagyon köszönjük énekmesterünk, Sánta Jolán operaénekes fáradhatatlan munkáját, aki nemcsak az előadás zenei dramaturgja, hanem rendezője is, valamint mesélője az előadásnak. A 2017-es nyarunk szinte minden nap az előadás létrehozásával telt, a kivitelezés egészét mi valósítottuk meg, feltérképeztük az üzleteket, díszletelemek után kutattunk. Az előadás háttéréként szolgáló meseszerű képeket Baghi Noémi elképzelése és rajzai alapján Noémi segítségével közösen festettük, ugyanígy a mézeskalácsház és az eltévedt testvérpár otthona is két kezünk szorgos munkáját dicséri. Jelmezeinket pedig Szlatényi Laura készítette.

- Milyen módszereket használnak, hogy a vakok és gyengénlátók számára is akadálymentes legyen egy-egy előadás?

- Az előadáshoz előnarrációt készítettünk, amely bemutatja, milyen helyszíneken játszódik a történet és mesél a szereplőkről is. Ha lehetőség van rá, a gyerekek feljöhetnek hozzánk a színpadra, megnézhetik a díszleteket, kellékeket, és megismerkedhetnek velünk, a szereplőkkel. Ezt követően kezdetét veszi az audionarrációval kibővített előadás.

- Mi ösztönzi és motiválja önöket, a három fiatal szopránt az éneklésre?

- Az éneklés gyerekkorunk óta alapvető része az életünknek, elképzelni sem tudjuk e nélkül a mindennapjainkat. Az éneklés az önkifejezés eszköze, már kicsi gyerekkorunkban is ezzel adtunk hangot örömünknek és szomorúságunknak. Mostanra megérett bennünk a vágy, hogy az éneklést professzionális szinten műveljük, ehhez pedig választott műfajunk az opera. A koncertek és az előadások során nemcsak a közönség, hanem mi is feltöltődünk a kölcsönös energiáktól és ez jó érzés. Függetlenül az embert, újra és újra át szeretnénk élni a pillanatot, ez nagy motiváció az újabb célok kitűzéséhez.

Kiss Viki:

Óvodás koromban elhatároztam, hogy operaénekes leszek (kitartóan próbáltam is utánózni a „nagyok” operai éneklését. Az élet azóta számtalan terü-

letre sodort, jelenleg a Pesti Magyar Színházban dolgozom a produkciós, műszaki és üzemeltetési titkárságon. Ám a zene szeretete mindig velem volt, s talán most megadatik, hogy azt a különleges élményt, amit az opera varázslatos világa nyújt, az éneklésen keresztül megoszthatom másokkal. S ha életem végén visszatekintek az eltelt évekre, elmondhatom, hogy érdemes volt élnem. Mert adni jó!

Baghi Viktória:

Kisgyermekkorom óta körülvesz a zene. Az éneklés olyan számomra, mint a levegővétel, sokszor észre sem veszem, hogy dúdolok. Évekig énekeltem kórusban, örök barátságokat és fantasztikus élményeket kaptam. Mostanra egyértelmű számomra, hogy az opera az a műfaj, amiben én leginkább én vagyok. Életemben az éneklés mellett meghatározó szerepet játszik a színház is. Jelenleg a Pesti Magyar Színházban dolgozom szervezési osztályvezetőként, kulturális menedzserként.

Gaál Mónika:

Mindig is vonzott a színpad, bár először a szöveges műfajok találtak meg, prózai gyermekdarabban is kipróbálhattam magam. Tizenöt éves koromban kezdtem zenét tanulni, az opera műfajával hatodik éve foglalkozom komolyabban. Számomra az opera a beszélt és a zenei nyelv találkozása, szenvedélyes, izgalmas, olykor végletes világ – de épp ezért szeretjük.

- Milyen a közönség fogadtatása egy-egy előadás után? Kapnak hasznos visszajelzéseket?

- Törekszünk arra, hogy koncertjeinknek a műsoron túl legyen valami kis különlegessége, így tematikus estjeinkhez kapcsolódóan saját készítésű ajándékkal szoktunk kedveskedni. Készítettünk már virágot, süteményt, karácsonyi koncert alkalmával karácsonyi dísz és szaloncukorral is készülünk. Koncertjeinken az áriákat eredeti nyelven énekeljük, ezért a közönségnek magyar nyelvű szöveggönyvet készítünk ki, hogy a zenén túl is értsék az áriák mondandóját. A közönség szeretettel fogadja a koncertjeinket, nagyon örülnek a kézzel készített ajándékoknak, sokan még most is őrzik a tőlünk kapott emlékeket. Előadások után a Facebook oldalunkon is kapunk pozitív visszajelzéseket, ez mindig nagyon motiváló, és nagy segítség a jövőbeni elképzelések megvalósításához.

Jancsi és Juliska előadásaink során a gyerekközönségünk nagyon élvezi az előadást, az első hangtól az utolsóig velünk vannak, reagálnak a színpa-

don történetekre – például felnevetnek Jancsi és Juliska seprűharcán, vagy összerezzenek a boszorkány megjelenésekor.

Egy-egy koncert, előadás után szoktunk is kint hagyni a nézőtéren kérdőíveket, ahol kifejezetten kérjük a közönség véleményét. Ez mindig nagyon hasznos, segít a fejlődésben, és a következő események megszervezésében is.

Rólunk mondták:

„Zseniális előadók, művek és helyszín. Különleges estét varázsoltok. Köszönöm az élményt, csak így tovább!”

„Színes, sokszínű volt az előadás, tehetséges, felkészült énekesekkel, zenészekkel. Köszönöm az élményt!”

„Egyszerűen Vocalise rajongó vagyok!”

„Fantasztikus előadás volt, a 10 éves korosztály számára ismerkedés az opera műfajával, az ismert mesén keresztül.”

- A Nádor Teremben is lesz koncertjük. Megtudhatunk erről valamit kedvcsinálásképpen?

- A Nádor Teremben június 22-én már harmadik alkalommal rendezünk koncertet, visszatérő vendégek vagyunk, teljesen beleszerettünk a terem fantasztikus akusztikájába és szépségébe. Most is tematikus koncerttel készülünk, ezúttal a francia nagyopera aranykorába invitáljuk közönségünket. A műsor igazi unikum, hiszen napjainkban a francia bel canto zenei világa kevésbé ismert, mint az olasz bel canto operaké. A különleges est során többek között Massenet, Gounoud, Délibes, Offenbach és Meyerbeer emblemikus áriái csendülnek fel, megelevenítve az operairodalom végletes nő alakjait: Júlia, Margit, Ophélia, Olympia egy estén!

Természetesen ezúttal sem marad meglepetés nélkül, aki ellátogat a koncertre, szeretettel várunk minden érdeklődőt! Amennyiben vágnak egy kis francia kikapcsolódásra, jegyigényüket akár közvetlenül felénk is jelezhetik: vocalise.enekesek@gmail.com.

Hogy semmi információról ne maradjanak le, csatlakozzanak Facebook eseményünkhöz, ahol további érdekességeket tudhatnak meg a közelgő koncertről. Ne feledjék: 2019.06.22. 18:00 L'amour toujours – mindörökké szerelem! koncert – ott a helyük!

- Akinek lenne kedve csatlakozni a társulathoz, mit kell tennie?

- Három szopránként így teljes a csapatunk, hiszünk az ebben rejlő erőben. De nem utasítjuk vissza lelkes fiatal emberek jelentkezését sem. Elsősorban projektekhez lehet csatlakozni, és ha úgy alakul, hogy teljes az összhang, akár csapattagként is nyitottak vagyunk az együttműködésre.

- Milyen távlati tervekben gondolkodnak?
- Most elsősorban a június 22-i koncertünkre fókuszálunk, de a távlati tervek között szerepel koncertcsomagok összeállítása, amivel szélesebb közönséget is meg tudunk szólítani, hiszen nekünk nagyon fontos ennek a műfajnak a megismertetése, megszerettetése.
- Miben tudunk mi, a közönség segíteni?
- Jöjjenek el minél több koncertünkre, eseményünkre. Kövessenek minket a közösségi oldalainkon (Facebookon és Instagramon), legyenek részesei életünknek, a mindennapjainknak. Iratkozzanak fel hírlevelünkre, hogy első kézből értesüljenek a Vocalise életének legfontosabb állomásairól – érdeklődésüket e-mailben jelezhetik felénk: vocalise.enekesek@gmail.com.
- Mit üzennek az olvasóknak?
- Hiszünk a zene gyógyító erejében, amely nemcsak a lelket, hanem a testet is gyógyítja. Hallgassanak sok zenét, legyenek nyitottak a bennünket körülvevő rezgésekre, és jöjjenek el minél több Vocalise koncertre!

További sikeres és eredményes fellépést kívánok az olvasóink nevében is!

Árvey Mária

A látássérülteket is érinti a közjegyzők díjszabásáról szóló rendelkezések változása

2019. július 1-jén lép hatályba a közjegyzői díjszabásról szóló 22/2018. (VIII. 23.) IM rendelet, amely az e tárgyban korábban kiadott 14/1991. (XI. 26.) IM rendeletet váltja fel.

Az új szabályok alapján a közjegyzők eljárásáért, munkájáért fizetendő díjak valamelyest emelkednek, ugyanakkor a rendeletbe egy, a látássérültek szempontjából fontos rendelkezés is bekerült.

Mint ismeretes a jelenlegi jogi környezet meglehetősen szigorú szabályozást tartalmaz az olvasásra, illetve nevük aláírására valamilyen okból nem képes személyek írásbeli nyilatkozattételével kapcsolatban. Ez a gyakorlatban abban nyilvánul meg, hogy ezek az emberek – köztük látássérültek – sok esetben csak közjegyző előtt tehetnek jognyilatkozatot (például végrendeletet), vagy köthetnek meg bizonyos szerződéseket. Tipikusan ide tartoznak például az ingatlan átruházására vonatkozó jogügyletek, amelyekhez írni, vagy olvasni nem képes személy esetében mindig közjegyzői okiratba foglalás szükséges. Ez a helyzet – amellett, hogy sokszor körülményesebbé, bonyolultabbá teszi az érintettek ügyintézését - további költségeket is jelent

számukra a közjegyzői munkadíj megfizetése miatt. Részben ez is az oka annak, hogy a szövetség – a Mozgáskorlátozottak Egyesületeinek Országos Szövetségével (MEOSZ) együtt - több fórumon jelezte már ezeket a problémákat, illetve tett konkrét javaslatokat is a rugalmasabb, az egyéni érdekeket jobban szem előtt tartó szabályozás kialakítására.

Talán ennek is szerepe volt abban, hogy a most hatályba lépő fent említett IM rendelet úgy rendelkezik, hogy az írásra vagy olvasásra képtelen személy jognyilatkozatának közokiratba foglalásáért a munkadíjat a feléig le kell szállítani (IM rendelet 7. § (2) bekezdés.) Ez a díjcsökkentés vonatkozik az ügyérték alapján megállapított munkadíjra, vagyis amikor az adott jogügyletben szereplő érték, például egy ingatlan adás-vétele esetén a szerződésben rögzített érték a díj alapja. De ezt alkalmazni kell arra az esetre is, amikor az adott ügylet értéke nem állapítható meg, (például végrendelet készítése), ilyenkor a munkadíjat a közjegyzői okirat elkészítésére vonatkozó eljárásra fordított idő alapján állapítják meg.

Ezt a változást egyrészt üdvözlendőnek tartjuk, hiszen – ha már mindenképp igénybe kell venniük a közjegyző szolgáltatását a látássérülteknek, az legalább ily módon kisebb anyagi terhet jelent a számukra. Másrészt viszont nem lehetünk elégedettek ezzel a megoldással, a szabályozás ugyanis ettől még nem lett rugalmasabb, az egyéni igényekhez jobban igazodó.

A cél végső soron olyan szabályozás kialakítása, ami – azzal együtt, hogy védi a fogyatékos emberek jogbiztonságát – a mostaninál több választási lehetőséget biztosít számukra annak eldöntésére, hogy szeretnének-e egy adott szerződést, nyilatkozatot közokiratba foglaltatni vagy más formában készíttetnék azt el.

Gulyásné dr. Bölkény Ágota jogtanácsos

Vállalkozna, de hogyan?

Ez alkalommal azt a - sokak által megfogalmazott - kérdést járjuk körül, hogy aki vállalkozóként, esetleg társas vállalkozás tagjaként szeretne munkát végezni – a kérdést most elsősorban adózási oldalról vizsgálva – erre milyen lehetőségei vannak. Különös figyelmet fordítunk ebből a szempontból most azokra, akik a vállalkozást valamilyen ellátásban részesülőként folytatnák.

Kisadózó vállalkozók tételes adója

Azoknak a vállalkozóknak, akik működésük, tevékenységük során nem tudnak költségeket elszámolni, illetve akiknek vállalkozásból származó jövedelme éves szinten a 12 millió Ft-ot nem haladja meg, érdemes lehet a kisadózó vállalkozások tételes adója szerinti adózást választani (KATA.) Az adózás eme formáját az egyéni vállalkozók, illetve egyéni cégek mellett, az ügyvédi irodák, valamint azok a betéti társaságok és közkereseti társaságok választhatják, amelyeknek csak természetes személy tagjai vannak.

A kisadózó vállalkozások tételes adójáról és a kisvállalati adóról rendelkező 2012. évi CXLVII. törvény (a továbbiakban: KATA törvény) szerint az adózók e tételes adó megfizetésével egy sor közterhet teljesítenek, vagyis mellette nem kell pl. a személyi jövedelemadót, járulékokat, a szociális hozzájárulási adót, társasági adót, stb. megállapítani, bevallani, illetve megfizetni.

Akik főállásúként választják ezt az adót, azok havonta 50.000 Ft-ot kötelesek fizetni, illetve vállalhatják ennél még magasabb, havi 75.000 Ft tételes adó fizetését is. Ha ezt vállalják, ezzel teljeskörű biztosítottá válnak, vagyis jogosultak lesznek valamennyi, a társadalombiztosítás által nyújtott ellátásra, szolgáltatásra (például az egészségbiztosítás pénzbeli ellátásaira: táppénz, csecsemőgondozási díj, gyed, de a munkanélkülieknek járó ellátásokra, szolgáltatásokra is és a nyugdíjhoz szolgálati időt szereznek, stb.) 50.000 Ft tételes adó fizetése esetén 94.400 Ft, 75.000 Ft adó vállalásánál pedig 158.400 Ft képezi az alapját ezeknek az ellátásoknak, azaz ezek az összegek számítanak ilyenkor az adózó havi jövedelmének.

Azok, akik nem főállásúként tartoznak a KATA hatálya alá, ugyan havonta csak 25.000 Ft tételes adót fizetnek, viszont ennek fejében nem válnak biztosítottá. Ez azt jelenti, hogy ők például keresőképtelenség esetén táppénzt nem kapnak, és erre az időre nyugdíjhoz sem szereznek szolgálati időt.

Főállású, vagy nem főállású kisadózó

A KATA törvény ebben az esetben azt sorolja fel tételesen, kik azok, akik nem minősülnek főállású kisadózónak. Akik nem tartoznak bele ebbe a felsorolásba, azokat főfoglalkozásúnak kell tekinteni.

Nem főállású kisadózó például - a teljesség igénye nélkül, a jellemzőbbeket kiemelve -, aki a vállalkozása mellett heti legalább 36 óras foglalkoztatási jogviszonyban áll (neki ez lesz a főállása); továbbá, aki nyugdíjas; aki korábban rokkantsági, baleseti rokkantsági nyugdíjban részesült, jelenleg pedig rehabilitációs, vagy rokkantsági ellátást kap; illetve, akinek a komplex minősítés alapján egészségkárosodása 50%, vagy ennél magasabb mérté-

kü és rokkantsági ellátást kap; végül, aki közép vagy felsőfokú oktatási intézményben folytat tanulmányokat.

Ebből viszont az következik, hogy – ha csak nincs másik foglalkoztatási jogviszonya, vagy nem nyugdíjas - a KATA szempontjából főállásúnak kell tekinteni azt, aki nem a megváltozott munkaképességűeknek járó ellátást, hanem például rokkantsági járadékot, vagy csak fogyatékosági támogatást, vakok személyi járadékát stb. kap.

Adószámmal rendelkező magánszemély tevékenysége

Magánszemélyként nemcsak mint egyéni vállalkozó, hanem bizonyos esetekben mint adószámmal rendelkező is végezhetünk tevékenységet. Ebben az esetben általában csak személyi jövedelemadó terheli a bevételünket, az is igaz viszont, hogy költségeket elszámolni csak annyiban lehet, hogy a bevétel 90%-a tekinthető jövedelemnek, ez alapján kell adóznunk. Nem egyszerű viszont annak megválaszolása, mikor, milyen tevékenység végezhető ilyen módon. Az e tekintetben nem túl részletes jogi szabályozás, illetve a kialakult gyakorlat alapján az kimondható, hogy az ingatlan bérbeadás, egyéb szálláshely-szolgáltatás, valamint a szellemi szabadfoglalkozásnak tekinthető tevékenységek (például nyelvvoktatás, óraadóként történő oktatás, korrepetálás stb.) folytathatók ebben a formában is. Egyéb esetben viszont egyedileg kell eldönteni, hogy a tevékenység, amit végzünk, vagy végeznénk rendszeresnek, vagy inkább csak alkalmanként folytatottnak minősül-e. Rendszeres, üzletszerű, nyereségorientált tevékenység folytatására ugyanis csak vállalkozóként van lehetőség.

Általánosságban elmondható, hogy a választott tevékenység befolyásolja, hogy azt milyen formában lehet gyakorolni (vállalkozóként, - ide értve a társas vállalkozást is -, vagy adószámmal rendelkező magánszemélyként).

E körben az adószám/vállalkozói igazolvány kiváltásakor kapható pontos információ, a megjelölt tevékenység vonatkozásában.

Az sem hagyható figyelmen kívül, hogy a vállalkozás által végzett tevékenység esetében kell, hogy legyen olyan személy a vállalkozásban, aki a megfelelő képesítéssel rendelkezik a tevékenység gyakorlására. A vállalkozónak, vagy a vállalkozás (társas vállalkozás) vezetőjének kell - szükség szerint felhívásra – igazolnia, hogy az adott tevékenység végzéséhez rendelkezik megfelelő képesítéssel, vagy ő, vagy más az adott vállalkozásban tevékenységet végző személy. A képesítési követelménynek természetesen az adószámmal rendelkező magánszemély esetében is - értelemszerűen - a gyakorolt tevékenységhez kapcsolódóan kell érvényesülnie.

Ha valaki nincs még tisztában azzal, hogy az általa folytatni kívánt tevékenység mennyire lesz majd rendszeres, nyereségtermelő munka, akkor először próbálkozhat adószámos magánszemélyként ezt folytatni, később pedig bármikor áttérhet az egyéni vállalkozói jogviszonyra.

Az önálló tevékenység folytatásához szükséges adószámot a NAV-nál kell igényelni, ahol tisztázható az is, hogy az adott tevékenység folytatására ilyen formában van-e lehetőség.

Gulyásné dr. Bölkény Ágota

Mesterséges intelligencia a közjóért - A Microsoft dollár-milliókat ad jó ügyekre

A mesterséges intelligencia egyfelől a tudományos-fantasztikus filmek misztikumának tűnhet, másfelől viszont nagyon is napi valóságunk részévé vált. Ennek megfelelően egyre gyakrabban van jelen a közbeszédben is, többnyire azonban nem fejlődést várunk, sokkal inkább félünk tőle. Több előadásban köszöntek vissza ezek a tapasztalatok a Microsoft Magyarország Tech for Social Impact című programjának zárórendezvényén.

A Távszem projekt két munkatársa, Németh Orsolya társadalmi kapcsolatok referense és Baráth Bernadett szolgáltatásvezetői asszisztens képviselte az MVGYOSZ-t a Microsoft budapesti irodaházában 2019. június 5-én megtartott konferencián. A rendezvényen a Microsoft AI for Good (Mesterséges Intelligencia a Közjóért) programját mutatták be a cég hazai és közép-kelet-európai képviselői.

A két éve indult világméretű program három területen támogatja a civil szervezetek törekvéseit: környezetvédelem, akadálymentesítés és humanitárius segítségnyújtás. Ennek keretében öt éven át pályázati úton olyan programokhoz nyújt technikai és szakmai támogatást a Microsoft, melyek megvalósításában kulcsszerepet kap a mesterséges intelligencia alkalmazása. Az AI for Accessibility (mesterséges intelligencia az egyenlő hozzáférésért) alprogram keretében olyan fejlesztéseket támogatnak, melyek a hozzáférés szempontjából hátrányos helyzetben lévő felhasználói csoportokat, így különösen a fogyatékossgal élőket, a mesterséges intelligencia alkalmazásával segítik hozzá az önállósághoz, kiemelt szempontként kezelve a munkae-rő-piaci integrációt.

A Microsoft küldetése, hogy a technológia segítségével minden ember többet érjen el. A világcég fontos feladatának tartja a mesterséges intelligencia

elterjesztésén túl annak etikus, emberséges használatát. Olyan fiatal még ez a tudományterület, hogy a világon sehol nincs jogi szabályozás, mely felhasználását az ésszerűség határain belül és az emberi jogi és etikai elvek mentén korlátozná, ezért egyfajta önszabályozásra van szükség azon szervezetek részéről, akik alkalmazzák a mesterséges intelligenciát. Az önszabályozás hat etikai alapelv mentén valósítható meg, ezek a társadalmi igazságosság, a megbízhatóság, a biztonság, az átláthatóság, a befogadás és a felelősségvállalás. A mesterséges intelligencia etikus felhasználása egy emberséges jövő záloga.

A mesterséges intelligenciát ma még leginkább egy-egy konkrét feladat megoldására, automatizálására lehet felhasználni. A leggyakrabban alkalmazott eszközök a kép-, hang- és érzelemfelismerés és a szövegértelmezés. Példaként több olyan alkalmazást is bemutatnak, melyek az emberről készült fotó alapján beazonosítják nemét, életkorát és hangulatát, hogy aztán ehhez igazodva ajánljanak neki termékeket, programokat vagy gyűjtsenek statisztikai adatokat például egy kiállítási tárgy iránti érdeklődéséről.

A rendezvényen bemutatkozott nyolc olyan, elsősorban informatikai cég, melyek termékeikkel és szolgáltatásaikkal hatékonyan segíthetik a civileket küldetésük megvalósításában. Volt köztük elearning-rendszert fejlesztő startup, nyelvészekből álló adatelemzési és kommunikációs szolgáltatásokat kínáló cég, az egészségtudatosságot erősítő és az egészségügyben tapasztalható hosszas várakozási időket csökkenteni szándékozó közösségi alapú alkalmazást fejlesztő vállalkozás, az ötletgazdákat az informatikai szakemberekkel összekötő szakember és informatikai nagyvállalat is. Az esemény nem titkolt célja a civilek és a startupok összehozása, közös ötletelés kezdeményezése és a Microsoft mesterséges intelligencián alapuló fejlesztéseinek, szolgáltatásainak ismertté tétele. Az együttműködések megalapozására az előadásokon túl a kerekasztal beszélgetések és a kávészünetek is lehetőséget teremtettek.

Az MVGYOSZ képviselői ígéretes együttműködést remélve a Skillversum nevű online karrier- és tudásmegosztó rendszert fejlesztő startuptól, javasolták az általuk fejlesztett felület akadálymentességi szempontú vizsgálatát és továbbfejlesztését. A rendszer jelenleg elsősorban az IT területre koncentrál mind az elérhető tananyagok, mind az állásajánlatok és kompetenciamérő tesztek tekintetében, ami kiváló lehetőség lehet az informatikai végzettségű vagy ezen a területen tanulmányokat folytató látássérült fiatalok számára is. Az elearning rendszer lehetőséget adhat továbbá a vak és gyengénlátó emberekkel, az IT-területre tekintettel különösen a vakok számítógép-hasz-

nalatával kapcsolatos szemléletformáló és információs tananyagok terjesztésére a zömében egyetemista felhasználók körében.

A Microsoft Magyarország munkatársaival folytatott beszélgetések során a szövetség képviselői felhívták a figyelmet a vak és gyengénlátó emberek mindennapjait megkönnyíteni hivatott, jellemzően még csak angol nyelven elérhető alkalmazások honosításának fontosságára, mivel a látássérült számítógép és okostelefon felhasználók között sokan vannak, akik nem ismerik az angol nyelvet. Beszélgetést folytattak továbbá arról, hogy milyen lehetőségei vannak a vállalatnak Magyarországon megváltozott munkaképességű, elsősorban látássérült szakembereket alkalmazni, ennek kapcsán pedig a cég képviselőinek figyelmébe ajánlották többek között az Informatika a Látássérültekért Alapítvány szolgáltatásait.

A Microsoft Magyarország és az MVGYOSZ is tagja az Innovációs és Technológiai Minisztérium által 2018 októberében létrehozott Mesterséges Intelligencia Koalíciónak, melynek célja, hogy Magyarország a mesterséges intelligencia fejlesztések és alkalmazások terén mielőbb Európa élvonalába kerüljön.

Németh Orsolya

Gül Baba Türbéje - minden érzékre ható élmény

A Gül Baba Türbéje Örökségvédő Alapítvány felkérésére dr. Nagy Sándor elnök, Erhart Péter és Németh Orsolya akadálymentesítési ügyekkel foglalkozó munkatársak, valamint Baráth Barbara elnöki asszisztens ellátogatott a Budapest II. kerületében található Gül Baba Türbéjébe.

Az alapítvány ügyvezetőjével és az üzemeltetést végző kollégáival folytatott találkozó

célja az volt, hogy a múzeum munkatársai olyan környezetet, tárlatvezetést és egyéb programokat biztosítsanak a vak és gyengénlátó látogatóknak, ami akadálymentes és élménygazdag kikapcsolódást biztosít. Ehhez kérték az MVGYOSZ együttműködését és javaslatait.

Dr. Nagy Sándor és az akadálymentesítéssel foglalkozó munkatársak tájékoztatták a múzeum tárlatvezetőit és üzemeltetésért felelős munkatársait a kiállítások akadálymentesítésének eszközeiről, így többek között javasolták audio-guide rendszer vagy applikáció fejlesztését, tapintható műtárgy másolatok készíttetését, minél több eredeti műtárgy megtapintásának biztosítását és Braille információs füzet kiadását. Felhívták a figyelmet az intézmény honlapjának szabvány szerinti akadálymentes kialakítására és a gyengénlátó látogatók akadálymentesítési igényeire, mint például a lépcsőélek kontrasztos jelölése.

Az állandó és időszakos kiállítások, valamint a kapcsolódó programok szervezése során a múzeum munkatársai igyekeznek minden érzékre ható élményeket nyújtani. Ilyen például a török tea és kávé, valamint a híres rózsaszörp megkóstolása, a rózsa- és levendulakert meglátogatása, a dervisek jellegzetes hangszereinek kipróbálása, de tervezik korhű ruhákat bemutató esemény megszervezését is. A múzeum nemrég már fogadott látássérült csoportot, a visszajelzések és tapasztalatok pedig kölcsönösen pozitívak voltak.

Az MVGYOSZ munkatársai hamarosan alaposabban bejárják a türbe és környéke épületeit és kertjeit, hogy javaslatokat tegyenek az akadálymentes és biztonságos, ugyanakkor élményt nyújtó környezet kialakítására. Mindkét fél célja a hosszú távú együttműködés a látássérültek akadálymentes múzeumi élményének biztosítása érdekében.

Németh Orsolya

Remek ötlettel állt elő a Lego: látássérülteknek fejlesztett speciális kockákat

A Braille-írást lehet az új készlettel tanulni.

A LEGO Alapítvány és a LEGO Csoport kifejlesztette a LEGO® Braille Kockák prototípusát. Közleményükben azt írják, ez segít a vakoknak és a látássérülteknek Braille-írást tanulni játékos és érdekes módon. A projektet a párizsi Fenntartható Márkák Konferenciáján mutatták be.

A koncepciót először a Dán Vakok és Látássérültek Szövetsége vetette fel 2011-ben, majd 2017-ben a brazil Dorina Nowill Alapítvány a Vakokért ismét előterjesztette. Azóta a dán, a brazil, a brit és a norvég látássérültek szövetségeivel szoros együttműködésben alakították ki a prototípusokat, amelyeket ezekben az országokban már tesztelnek is.

A kockákat ugyanannyi számú bütyökkel látják el, mint amennyit a Braille ábécé betűi és számai tartalmaznak, miközben teljes mértékben kompatibilisek maradnak a LEGO rendszerrel. Annak érdekében, hogy ez az eszköz a látó tanárok, diákok és családtagok számára is egyaránt használható legyen, minden kockán nyomtatva is szerepel majd az adott betű vagy karakter is.

A végleges készlet várhatóan 2020-ban jelenik meg.

https://hvg.hu/kkv/20190425_Elkepeszto_otlettel_allt_elo_a_Lego_latas-serulteknek_fejlesztett_specialis_kockakat

Kiderült, miért hallanak jobban a vakok

A Washingtoni Egyetem és az Oxfordi Egyetem kutatásai bizonyították be, amit bizonyos szinten már eddig is tudtunk: a vakok jobban hallanak, mint a látó emberek, és ügyesebben navigálnak a világban csak a hangokra hivatkozva. A tudósok szerették volna megérteni, pontosan hogyan történik mindez, ezért születésüktől fogva vak, vagy nagyon fiatal korukban látásukat veszített embereket vizsgáltak egészséges kontrollcsoporttal szemben. Mindkét kutatás MRI használatával készült, de a szakértők nemcsak azt vizsgálták, hogy milyen neuronok vesznek részt az érzékelésben, hanem azt is, hogy milyen érzékenyek a hangfrekvencia változására.

Az első kutatás a Journal of Neuroscience tudományos folyóiratban jelent meg, és bebizonyította, hogy a látássérültek agya sokkal érzékenyebb a hanghullámok apró változásaira, mint azoké, akik egészségesek. A hallókéreg ugyanis finomhangol a vakok esetében, azaz jobban meg tudja különböztetni a kis frekvenciaváltozásokat is. „Ez az első kutatás, ami kimutatja, hogy a vakság miatt a hallókéreg képes a plaszticitásra” – írta egy sajtóközleményben Ione Fine, a Washingtoni Egyetem pszichológusa, a tanulmány egyik szerzője.

A plaszticitás egyébként az agy anatómiai és funkcionális változásra való képességét jelenti, vagyis azt, hogy bizonyos ingerek és szükségletek hatására képes az idegi kapcsolatokat átrendezni és újrafunkcionálni. „Ez azért fontos, mert a hallókéreg az agy azon szerve, amely a vakoknál és a látóknál is ugyanazt a hallható információt fogadja be. A vakoknál viszont a hangokból több információ kivonására van szükség, ennek hatására ez az agyterület képes eszerint fejlődni.”

A kutatók azt is fontosnak tartják, hogy az eredmények bebizonyítják: a babák agya a környezetre válaszul fejlődik.

A második kutatás, amely szintén a *Journal of Neuroscience* folyóiratban jelent meg, arra koncentrált, hogy a születésüktől fogva vakok, vagy azok, akik nagyon korán veszítették el a látásukat, hogyan érzékelik a térben mozgó objektumokat. A résztvevőknek Morze-jelekhez hasonló hangokat kellett figyelniük, miközben a kutatók monitorozták az agyuk idegválaszát. A kódok kisebb és nagyobb frekvencia eltérésekkel érkeztek, a hallgatás közben pedig MRI géppel rögzítették a résztvevők agyi aktivitását. Kiderült, hogy a vak alanyoknál a hallókéreg sokkal érzékenyebb volt a frekvenciaváltozásokra, vagyis a kisebb eltéréseket is könnyebben vette észre.

Egy látó embernek nincs szüksége ennyire kifinomult hallásra, hiszen ott van számára a látás, ami kiegészíti az információkat, de a vakoknak erre nincs lehetőségük. Mivel számukra csak a hangi ingerek nyújtanak információkat, a hallókéregnek ehhez kellett alkalmazkodnia.

Egy harmadik, a *Proceedings of the National Academy* tudományos folyóiratban megjelent kutatás azt is vizsgálta, hogy az agy hMT+ jelzéssel ellátott területe képes-e segíteni a vak embereknek a térbeli mozgás érzékelésében. A résztvevőknek ugyanúgy különböző frekvenciájú hangokat kellett meghallgatniuk, de ezek a hangok most úgy voltak megszerkesztve, mintha a kibocsájtói mozogtak volna a térben. A korábbi kutatási eredményeket alátámasztotta, hogy a hMT+ is több információt nyert ki a hangokból a vakoknál, mint a látó embereknél.

A kutatás során az is kiderült, hogy a hMT+ ugyanúgy érzékeny volt a hangok frekvenciájára, mint a térbeli mozgásra. Ez azért fontos, mert a hMT+ egy vizuális kérgi terület, azaz alapvetően a látásban játszik szerepet. A kutatók kimutatták, hogy az ilyen agyi területek is segítik a vakokat abban, hogy jobban dolgozzák fel a hanginformációkat.

Az utolsó kutatásban voltak olyan alanyok is, akik születésüktől fogva vakok voltak, de azóta műtét következtében már látnak – az ő agyuk is úgy működött még, mintha vakok volnának, ez igazolta a kutatók számára, hogy a változások már nagyon korai életszakaszban kialakulnak.

A kutatások arra is választ adnak, hogy a vakok milyen korai életszakaszban kezdenek el többet felfogni hallás által a világból, mint a látó társaik. Ahogy az egyik ilyen alany kifejtette a kutatóknak: „te a szemeddel látsz, én a fülemmel”

Nagy Nikoletta

<https://24.hu/tudomany/2019/04/23/vaksag-hallas-latas-hallokereg-agyi-aktivitas-hallasjavulas/>

Tuti tippek, rövid hírek

Online hangoskönyvtár már Androidra is

A mai naptól letölthető az MVGYOSZ Hangoskönyvtár alkalmazás a Play Áruházból:

<https://play.google.com/store/apps/details?id=hu.voiz.mvgyosz>

Igy az iPhone-t használó látássérültek után az androidos telefonnal rendelkezők is hozzáférhetnek a szövetség hangoskönyvtárának folyamatosan gyarapodó, klasszikus és kortárs irodalmi művek gazdag választékát felváltató állományához.

Az online hangoskönyvtárban jelenleg 1078 mű érhető el, melyekből mostantól az Android felhasználók is bárhol és bármikor kedvükre válogathatnak. Az alkalmazást látássérült szoftverfejlesztők és felhasználók tesztelték annak érdekében, hogy az mindenki számára egyenlő eséllyel hozzáférhető legyen.

A használat feltételei megegyeznek az iPhone-os verzióéval, vagyis az applikáció ingyenesen letölthető, viszont kizárólag azon látássérültek vehetik használatba, akik tagjai valamely MVGYOSZ tagesületnek és adataik szerepelnek az egységes tagnyilvántartó rendszerben.

A Bodor Tibor Hangoskönyvtár továbbra is folyamatosan gazdagodik a Bodor Tibor Kulturális Egyesület önkénteseinek jóvoltából, miközben folyamatosan zajlik a régi állomány anyagainak digitalizálása és feltöltése is.

Az online hangoskönyvtár használatához ezúton is tartalmaz időtöltést és értékes percekét kívánunk!

Dr. Nagy Sándor elnök

Változás a Braille-írógépek szervizelésében

Ezúton tájékoztatunk minden érintettet, hogy 2019. május 20-tól kezdve a hibás Braille-írógépeket szervizelésre az MVGYOSZ Szolgáltató központjában, nyitvatartási időben, a segédeszközboltban veszik át munkatársaink.

A javításokat az MVGYOSZ ingyenesen végzi abban az esetben, ha azokat saját erőből munkatársunk el tudja végezni és nincs szükség új alkatrészre. Alkatrészek javítását szintén vállalja a szövetség, amennyiben viszont az alkatrészt ki kell cserélni, annak költségeit a gép tulajdonosának

kell állnia. Ezekben az esetekben tájékoztatjuk a megrendelőt, és ajánlatot küldünk a várható költségekről.

Garanciális javítások esetében további információkat személyesen munkatársainktól lehet megtudni.

Ádám Judit

Megérkeztek az iPhone tokok

Megkaptuk a korábban beharangozott, iPhone 7-es okostelefonokra való, a készülékházat és a kijelzőt megóvó, teljes körű védelmet biztosító szilikon tokokat, melyeket az MVGYOSZ segédeszközboltjában lehet megvásárolni. A rugalmas tokokhoz edzett üveg védőfólia is tartozik. Akik előrendelték a terméket, ők is átvehetik azt a szokásos módon.

A termék jelenleg 3 színváltozatban kapható: fekete, kék és piros, ára 1500 Ft/db.

Ádám Judit

Segédeszközboltunk háztartási kínálatából

Silvercrest beszélő személymérleg

Ár: 4200 Ft.

- méret: kb. 31x31x2,4 cm
- széles fellépő felület 6 mm-es biztonsági üvegből
- terhelhetőség max. 180 kg-ig
- jól hallható mérési eredmény több nyelven, magyarul is
- step-on funkció: bekapcsolás a mérlegre lépéskor és automatikus kikapcsolás

A mérleg 3 darab AAA-s elemmel működik. Az ár az elemeket tartalmazza!

Gyógyszeradagoló torony

Ár: 1200 Ft.

A torony hét fiókkal, fiókonként 4 rekesszel (reggel, délben, este, éjszaka) rendelkezik. A fiók színe fehér, teteje áttetsző, a torony mérete a 7 fiókkal kb. 11x12x5 cm.

A fiókok kivehetőek a toronyból, így egy rövidebb utazás során elég az adott fiókot magunkkal vinnünk.

Tapintható szabócenti (150 cm)

Ár: 999 Ft.

Ha vak emberként ön is szokott varrni, akkor ez a hasznos termék nem hiányozhat az ön háztartásából sem. A termék első 10 cm-ében centis beosztásonként tapintható jelöléseket találunk. Tíz cm felett a jelölések 5 cm-enként következnek.

Automata tűbefűző

Ár: 2980 Ft.

Ha ön egyedül is meg tudná varrni ruháit, de önt is bosszantotta a tűbefűzés varrás előtt, akkor ez a termék megoldást nyújt erre a problémára. Ennek az ügyes kis eszköznek köszönhetően tapintás útján is megoldhatja a tűbefűzést.

A termék összesen öt darab, egy vastagabb és egy vékonyabb típusú tűt tartalmaz.

Pattintós tű

Ár: 570 Ft.

Ennek a terméknek a nagy előnye, hogy a hagyományos tűkkel szemben, nem befűzni kell a cérnát, hanem a tű tetején található vájatra kell a cérnát helyezni és egy könnyed mozdulattal bepattintani. A csomag 12 darab tűt tartalmaz.

Hagyományos tűbefűző

Ár: 40 Ft.

Hagyományos tűbefűző műanyag tokkal

Ár: 120 Ft.

Gumibehúzó

Ár: 60 Ft.

Benedek Zoltán

Játékok a segédeszközboltban

Duo + malom és remete társasjáték

Ár: 5520 Ft.

A 15*15*5 cm-es fadoboz tartalmaz két kihúzható falapot. Az egyikén a malom, a másikon a remete társasjátékkal tudunk játszani.

A doboz alján találjuk a két fakkos bábutartót. A bábuk henger alakúak, tetejük sima, ill. negatív taktilis jelzéssel ellátott.

Malom

Játékosok száma: 2 fő.

A játék rövid ismertetése: a játékosok először felváltva, egyenként rakják le bábuikat a táblára úgy, hogy közben próbálnak hármal maltot kialakítani. Miután mind a 9-9 bábu a táblára került, a bábukat felváltva az üres szomszédos mezők egyikére lehet tolni. Ha valamelyik játékosnak akár a lerakások, akár a tologatások során sikerül három bábuját egyvonalra állítania, azaz maltot alkotnia, akkor levehet egyet ellenfele bábuiból, kivéve az éppen maltot alkotó, ütés elleni védelmet élvezőket. A játéknak akkor van vége, ha az egyik játékosnak már csak két bábuja marad a táblán.

Remete

Játékosok száma: 1 fő.

A játék rövid ismertetése: állítsuk fel a 32 darab bábút úgy, hogy a középpontot szabadon hagyjuk. Ezután lépünk a bábukkal úgy, hogy egy bábu átugorhat egy szomszédos bábút, ha mögötte üres hely van. Ezzel az átugrott bábút kiütöttük, azt le kell vennünk a tábláról. Egy lépésben csak egy bábút lehet kiütni, átlósan nem léphetünk, csak vízszintesen és függőlegesen. A játék akkor ér véget, ha már csak egy bábu van a táblánkon. Ha több egymástól távol álló bábunk marad, elvesztettük a játszmát.

Felújított versenysakk

Ár: 6350 Ft.

Ezzel a termékkel a speciális kialakításának köszönhetően látó és látásérült emberek egyaránt tudnak játszani. A mezők közepén egy kis lyuk található, ahová a bábukat be lehet szúrni. A fekete és fehér bábukat, illetve mezőket tapintás útján tudjuk megkülönböztetni. A tábla mérete 45*45 cm.

Rubik kocka

Ár: 2420 Ft.

Ez a klasszikus Rubik kocka taktilis jelzésekkel ellátott, így a négyzetek tapintás útján is megkülönböztethetőek.

Benedek Zoltán

Kutyás termékek a segédeszközboltban

Többféle jutalomfalat kapható üzletünkben 440-470 Ft közötti áron.

Jutalomfalat tartó

Ár: 1060 Ft.

Ezt a praktikus kis terméket a nadrágunk szélére vagy övünkre tudjuk akasztani, így nem koszoljuk össze a zsebünket.

Benedek Zoltán

Társas barangoló

Egy nap a repülők között Szolnokon

Verőfényes napsütésben találkozott a Vakok és Gyengénlátók Hermina Egyesülete Turista Szakosztályának csapata a Keleti pályaudvar előtt 7 óra 50 perckor.

A 21 fős csoport kellemesen utazott Szolnokig, ahol helyi busszal értük el a REPTÁR múzeumot.

A tárlatvezető, aki maga is vadászrepülő pilóta volt, lelkesen és élményszerűen mutatta be a szabadtéren álló különböző légi járműveket. Csapatunk lelkes érdeklődéssel nézte meg a MIG 21-es vadászrepülő hajtóművét és különböző elemeit. Elidőztünk a MI 19-es helikopternél is. Ezután még a többi repülőt megnéztük és a csarnokban folytattuk utunkat.

Lehetőségünk volt a turbina makettjét megismerni, megforgatni, a makettek megnézni és az igazi vasmadarakkal ismerkedni. Közülünk sokan beültek a vadászrepülő pilótafülkéjébe is.

Még maradtunk volna, de eltelt az idő és mennünk kellett tovább.

Utunkat a Tisza partján sétálva tettük meg a városközpontig. Megnéztük a Tiszavirág gyalogos hidat, közben pedig a Tiszáról hallgattunk érdekes tájékoztatót.

Sétánk során megnéztük a zsinagógát, az I. és II. világháború áldozatainak emlékművét. A szép napsütésben felfedeztük a gyógyfürdőt. A városház mögötti rózsalugasnál megismerhettük Szolnok történetét. Rövid pihenő után megismerkedtünk a belváros nevezetes épületeivel, a főtér hangulatával.

Észre sem vettük, hogy elszaladt az idő a program végére. A maradék szabadidőnkben még sétáltunk a városban, kihasználva a délutáni jó időt.

Kora este vonattal hazautazott mindenki. Szép és sikeres napunk volt.

Németi Zsolt

Ady Emlékiállítás

A turisták nemcsak a természetben érzik jól magukat, de a kultúra iránt is fogékonyak. Sokoldalú érdeklődésüknek megfelelően ellátogattak a Petőfi Irodalmi Múzeumba április 29-én.

A múzeum a Ferenciek tere közelében, a Károlyi Palotában található. A gyönyörű épületet Károlyi György bővítette ki és építette át klasszicista stílusban. Széles kapubejárat vezet az udvarba, melynek alját fakockákkal rakták ki, hogy a lovak lábát ne sértse fel a kő. Az épület belső udvarát üvegteő fedí, tehát természetes fényt kap. Ez technikai csodának számított a 19. században. A gróf beutazta a fejlett országokat, s az ott látott szép és korszerű megoldásokat igyekezett saját palotájában is megvalósítani, mint például a sajtáságos padlófűtést.

A Nagy bálteremben kezdtük a látogatást. A tágas, világos, ízlésesen díszített terem otthonos benyomást keltett. Megcsodáltuk a hatalmas csillárokat, melyekben a gyertya alakú égők 3, egymás felett elhelyezkedő, egyre kisebb körökben voltak felállítva. Következett a Kis bálterem, ahol a többi helyiségre is jellemző textil tapéták borították a falakat. A férfitársaság a Szivar teremben szórakozott, míg a nők a budoárban, a kis, női szalonban beszélgethettek. Egy másik teremben nagy, fekete zongora állt. Miután kitaláltuk, hogy Kálmán Imre hangszere volt, Németh Tamás zongoraművész társunk Kálmán Imre egyik dalát az „Álom, álom, édes álom” címűt játszotta el, s a VGYHE turistái vele énekelték a keringő hullámozó dallamát.

A program második felében az Ady Emlékiállítást tekintettük meg, mely a költő utóéletével foglalkozott. A 100 éve elhunyt költőfejedlem temetésén 10000 ember vett részt, a kortársak is elismerték nagyságát. Csak a szülei nem lehettek jelen, mert a posta nem kézbesítette a táviratot. A síremlék avatáskor már ott volt Ady Lőrinc és felesége, valamint testvére, Ady Lajos is. Megnéztük a szép síremléket, melynek közepére a költő halotti maszkját helyezték. Csónak alakú fejfája az ősi hagyományokat követve szülőföldjére emlékeztetett.

A szép épület, s az Ady-émlékek még sokáig gondolatainkban maradnak.

Balázs Éva

Újság az újságban

Átfogó IT-akadálymentesítést kezdenének Magyarországon

Az Egészségügyi Világszervezet adatai szerint a világon 285 millió olyan ember él, aki látásában korlátozott. Magyarországon 80 ezer embert érint a probléma, nagyjából annyit, mint Szombathely teljes lakossága. Ők sok egyéb mellett a webes tartalmak használatakor is nehézségekbe ütköznek – ezen változtatna az akadálymentes ITs kampány.

Webhasználat közben a látásukban akadályozott embereket képernyőolvasó szoftver segíti, így az az információ juthat el hozzájuk, amit az fel tud olvasni. De ha egy oldal tele van fotókkal, vagy a szöveg különböző buborékokban

jelenik meg, azzal ezek a programok nem tudnak mit kezdeni, mivel nem érzékelik. A webshopos vásárlás például gyakran jelent gondot, sokak ugyanis csak egy fotót jelenítenek meg a termékekről szöveges leírás nélkül (a fotóra, buborékban írt szöveggel). Az online ügyintézésnél is gyakran ütköznek akadályba a látásban korlátozott emberek, ők jellemzően akkor vannak bajban, ha a nem-vagyok-robot, azaz captcha üzeneteknek nincs audiováltozata.

A kampányt indító ithon.info azt szeretné elérni, hogy egy-egy weboldal vagy applikáció készítésekor a fejlesztők az akadálymentesítési szempontokra is figyeljenek. Egy hónapon keresztül, május 6-ig jelentkezhetnek a cégek az akcióba, hogy minél több weboldalt és szoftvert akadálymentesítsenek közösen. Egyfelől a weboldalakon akadálymentesítéskor megjelenő hibák problémáit próbálják megoldani, másfelől a látássérült embereket segítő eszközökön dolgoznának.

- hj -

https://index.hu/techtud/2019/04/06/atfogo_it-akadalymentesites_kezdenek_magyarorszagon/

Meghívók, közlemények, hirdetések

Pályázat diákoknak

2019 őszétől napvilágot lát a Magyar Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetsége (MVGYOSZ) A jövő kilátásai című online elérhető információs központja, mely az integrált oktatásban tanuló látássérült diákok tanulását és tanítását célozza segíteni. Ennek alkalmából meghirdetjük piktogram tervező pályázatunkat diákok számára. A jövő kilátásai oldal az MVGYOSZ egyik aloldala lesz, melyen a szövetség logója mellett egy piktogram fogja jelezni, hogy az érdeklődő A jövő kilátásai aloldalon jár.

Ha van kedved alkotni és hiszel abban, hogy mindenki egyenlő esélyű tudáshozzáférést érdemel, készítsd el A jövő kilátásai online információs központ jelképét! Tervezz piktogramot!

Bármilyen technikával dolgozhatsz, nincs kikötés!

A pályázat feltételei:

- 8-19 éves korosztály
- a piktogram tükrözze A jövő kilátásai program szemléletét, melyet lentebb olvashatsz
- legyen összhangban az MVGYOSZ arculatával, melyet a www.mvgyosz.hu oldalon tanulmányozhatsz.

A műveket 2019. június 1-től a következő címre kérjük eljuttatni:

Levélben: Magyar Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetsége, 1406 Budapest, Pf. 44., a borítékra írjátok rá: A jövő kilátásai

E-mailben: szervezes@mvgyosz.hu, a Tárgy mezőbe írjátok be: A jövő kilátásai.

Kérdéseiteket szintén a szervezes@mvgyosz.hu mail címen fogadjuk.

A beérkezési határidő: 2019. szeptember 30. Az ezt követően érkezett pályaműveket nem tudjuk elfogadni.

Az első helyezett alkotása lesz A jövő kilátásai online információs központ piktogramja. Emellett a nyertes egy értékes jutalomban fog részesülni. Ennek átadására 2019. október 14-én kerül sor a Fehérbot világnapja alkalmából (október 15.). A győztest mailben értesítjük.

A beküldött művek hátuljára kérjük a nevet, életkort, oktatási intézmény nevét, címét, a mentortanár nevét és a kapcsolattartó személy mail címét, telefonszámát feltüntetni! E-mailben beküldött műveknél szintén ezeket az adatokat kérjük.

A pályázók részvételükkel elfogadják az MVGYOSZ feltételeit, miszerint a beküldött művek az MVGYOSZ tulajdonába kerülnek, melyeket a szövetség saját céljaira felhasználhat. A beküldött adatokat az érvényes adatvédelmi törvénynek megfelelően a pályázat kiírója kizárólag a pályázattal összefüggésben kezeli.

A jövő kilátásai projektről

A projekt látássérült fiatalok tanulását és tanítását célozza segíteni jó gyakorlatok gyűjtésével. A gyakorlatokat várjuk minden érintettől, legyen az diák, tanár, szülő, vagy éppen volt diák. Az összegyűjtött jó gyakorlatokat eljuttatjuk a döntéshozó szervek irányába. Ezen tevékenységünk mellett minden olyan információt gyűjtünk, mely segíti tanulásukat, pályájukat és közösségi életüket. Ezeket az információkat és jó gyakorlatokat célozzuk megosztani az érintett személyekkel az ősszel induló online elérhető információs központunkban. A projekt munkatársai fontosnak tartják, hogy a látássérült diákok megkapják a lehetőséget az elérhető tudáshoz, mely nekik is alapvető joguk. Ha egyetértesz ezzel a kijelentéssel, te is csatlakozz a projekthez! Keress minket a szervezes@mvgyosz.hu mail címen, és küldd el jó gyakorlatodat!

Sikeres pályázást kívánunk!

Puskás Anett projekt munkatárs

VGYPE Szülő-Példa-Érték Program eredményhirdetése

A Vakok és Gyengénlátók Közép-Magyarországi Regionális Egyesülete pályázatot írt ki Szülő-Példa-Érték elnevezéssel, melyre fogyatékosra és életkorra való tekintet nélkül bárki pályázhatott.

Fodor Ágnes VGYPE elnöke: Különleges és nem mindennapi pillanat számomra ennek a pályázatnak az ünnepélyes eredményhirdetése. Különleges, hiszen az alkotásnak azt a helyzetet kellett bemutatnia, melyben szülőként sikerült kompetens és hiteles módon, eredményesen képviselni érdekeinket az intézményrendszerrel való együttműködésünk során. Saját bőrünkön nap mint nap érezzük, mennyire ingoványos ez a talaj, milyen sok kitartásra, erőre és állhatatosságra van szükség.

Pályázni rövid írásos és képi, videós anyaggal, vagy képzőművészeti alkotással lehetett. A jelentkező nemcsak saját, hanem más szereplő valós törté-

netével is pályázhatott. Összesen nyolc pályázó írta le a sikeres érdekérvényesítés igaz történetét. A pályaműveket az egyesület vezetéséből és meghívott szakemberekből álló zsűri díjazta. Az első helyezett IP készüléket kapott, a második és harmadik helyezett pénzutralványban részesült, melyet a VGYKE Láthatár Boltjában vásárolhat le.

A program az EMMI és az FSZK támogatásával az FSZK Szülő 2018 pályázat keretében valósult meg.

A beérkezett és a nyertes pályaművek mindenki számára hozzáférhetőek egyesületünk honlapján: <http://www.vgyke.com/jogi-kisokos/szulo-peldarterek-program-palyazat/>

VGYKE Sajtóiroda

Társkeresés

55 éves, 177 cm magas, 70 kilós vak férfi keres párt magának. Hajdúságiak előnyben.

Elérhetőségem: +36(30)381-7535

Szerkesztői közlemény lap megjelenésének változásáról

Tájékoztatom kedves olvasóinkat, hogy a Vakok Világa folyóirat 2019-től a hónap utolsó napjaiban kerül az olvasók kezébe. Az időpont változásának oka az utolsó oldalon elhelyezett fizetett hirdetés, valamint a lap sík verziójának átalakulása. A sík változat jóval több képet tartalmaz, mint eddig. Az időpont változással együtt jár, hogy a beküldött cikkek leadási határideje is megváltozott. A megjelenést megelőző hónap 25. napjáig várjuk a megjelentetni kívánt cikkeket. Azaz például a júliusi lapszámunkba június 25-ig várjuk a cikkek beérkezését.

Köszönöm megértésüket. Továbbra is várom cikkeiket, észrevételeiket elérhetőségeinken.

Kívánok a magam és munkatársaim nevében kellemes nyarat, hasznos időtöltést és sok-sok jó olvasnivalót!

Sztakó Krisztina szerkesztő

Kövessen bennünket a közösségi portálokon is:

IMPRESSZUM

A folyóirat neve: **Vakok Világa**

Kiadó: **Magyar Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetsége**

Kiadó székhelye: **1146 Budapest, Hermina út 47.**

Felelős kiadó: **dr. Nagy Sándor, MVGYOSZ elnöke**

Felelős szerkesztő: **Sztakó Krisztina**

Tervezőszerkesztő: **Sebesi Éva**

Kapcsolat: **e-mail: vakokvilaga@mvgyosz.hu • www.mvgyosz.hu**

Adományszámla: **16200106-11512718 Adószám: 19002464-2-42**

Telefon: **+36 (1) 384-8440** Fax: **+36 (1) 384-5028**

Posta: **MVGYOSZ 1406 Budapest, Pf.: 44.**

Készült: **PrintPix Nyomda és Grafikai Stúdió**

Az újság előfizethető a kiadónál és az MVGYOSZ tagegyesületeinél.

ISSN 0209-6765

Előfizetési díj 1 évre (12 lapszám): **4620 Ft.**